Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 25 май 1974 йил, шанба ◆ № 121 (15.901). ◆ Баҳоси 2 тийин.

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ БЕЛГИЛОВЧИ ЙИЛИДА ЯНГИ ЗАФАРЛАР УЧУН

◆ ◆

ПАХТАКОРЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ КУНЛАРИ

◆ ◆

ИЛҒОР ПИЛЛАЧИЛАР ЗАФАРИ

БУТУН КУЧ — ҒЎЗА ПАРВАРИШИГА

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

● ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИ СУРХОНДАРЕЛИК ПАХТАКОРЛАРНИНГ ОЧИҚ ХАТИ АСОСИДА ТАШКИЛ ҚИЛИНГ ● КУЛЬТИВАЦИЯНИ БУТУН ЧОРАЛАР БИЛАН КУЧАЙТИРИНГ ● БЕГОНА ЎТЛАРНИ БУТУНЛАЙ ЙЎҚАТИНГ ● ҒЎЗАЛАРНИ ТЕЗРОҚ ОЗИҚЛАНТИРИНГ, СУҒОРИНГ, СУВДАН ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНИНГ, ЕРДА НАМНИ САҚЛАБ ҚОЛИШ ЧОРАЛАРИНИ КУРИНГ ● СУҒОРИШ БИЛАН КУЛЬТИВАЦИЯ ОРАСИДА УЗИЛИШГА ЙЎЛ ҚЎЙМАНГ ● ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ЗАРАРКУНАНДАЛАРИГА ҚАРШИ ЎТ ОЧИНГ ● БУТУН КУЧ ВА ТЕХНИКА ВОСИТАЛАРИНИ ҒЎЗА ПАРВАРИШИГА!

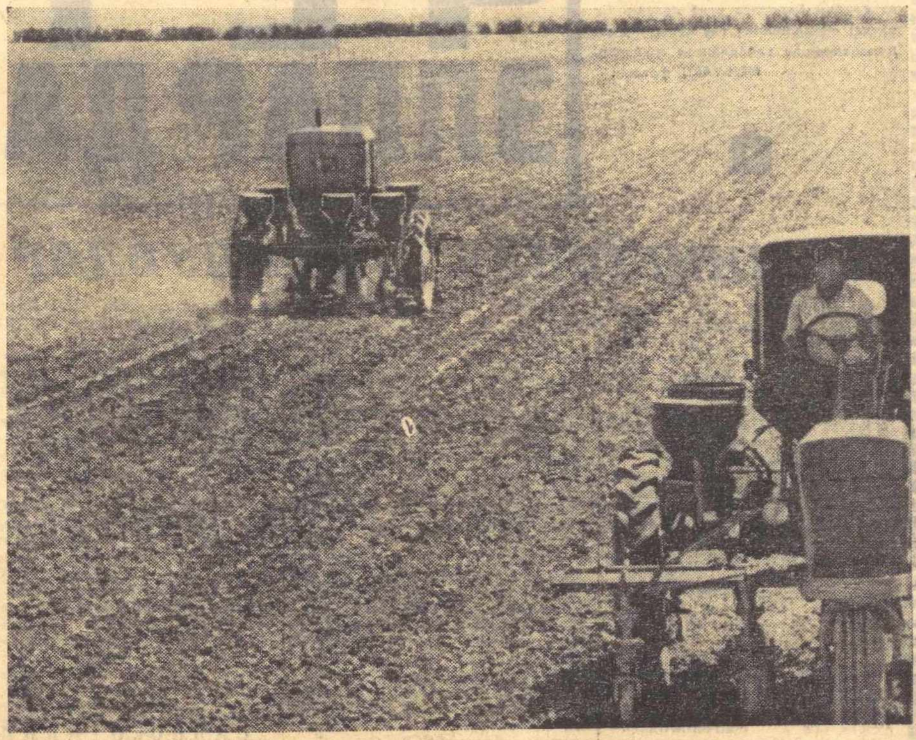

Қашқадарё области, Янгибоғ районидаги Энгельс номли колхоз пахтакорлари республикамиз юбилей йилида 1050 гектар майдондан 35 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариш мажбуриятини олганлар. Ҳозирда, ғўза парваришини кун сайин қизитмоқдалар. Айни вақтда мавжуд майдонлардаги экинлар иккинчи марта культивация қилинмоқда. Суғориш, озиқлантириш ишлари шу кун талабларига асосида ташкил этилган. Хўжаликнинг Р. Абдиев бошлиқ бригадаси зарбдорлари юбилей йилнинг марраси 72 гектар майдондан 45 центнердан пахта хирмони кўтаришдир. Бригадада олинган мажбуриятга яраша амалий иш қилинмоқда. Суратда: шу бригада пахтазорида ғўза қатор ораларини иккинчи культивация қилиш пайти.

Г. Григорьев фотоси. (ЎзТАГ).

ДЕПУТАТЛИККА НОМЗОДЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

16 июнь якшанба — СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР КУНИ

Ўзбекистонда СССР Олий Советининг депутатлигига номзодлар билан сайловчиларнинг учрашувлари давом этмоқда.

СССР Олий Советининг Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи 620-Тошкент-Ленин сайлов округида СССР Олий Советининг депутатлигига номзод «Отделстрой» трести 28-қурилиш бошқармасининг облицовкачиси Надежда Александровна Сорокина ўз сайловчилари билан учрашди.

Сўзга чиққанлар илғор ишчи тўғрисида самимий гаплар айтдилар. Унинг Ўзбекистон пойтахти қурилишларида безак ишлари технологиясини такомиллаштиришдаги хизматларини, ижтимоий ҳаётдаги юксак активлигини таъкидладилар, депутатликка номзодга ўз наказларини айтдилар. Н. А. Сорокина ўз нутқида кўрсатилган ишонч учун самимий миннатдорчилик билдирди, социалистик Ватан фаровонлиги учун куч-қувватини аямасдан меҳнат қилишга сўз берди.

Депутатликка бошқа номзодлар ҳам ўз сайловчилари билан учрашдилар. СССР Олий Советининг Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи 624-Ангрен сайлов округида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Владимир Григорьевич Ломоносов, СССР Олий Советининг Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи 564-Тахтакўпир сайлов округида звено бошлиғи Омонгул Хўжелепасова, СССР Олий Советининг Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи 628-Янгийўл сайлов округида Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари Мирзамаҳмуд Мирзараҳмонович Мусахонов, СССР Олий Советининг Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи 609-Бўка сайлов округида «Водстрой» трестининг бульдозерчиси Азим Хоназаров, СССР Олий Советининг Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи 116-Тошкент-Чилонзор сайлов округида Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Асадилла Ашрафович Хўжаев, СССР Олий Советининг Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи 126-Урганч сайлов округида Урганч тикувчилик фабрикасининг тикувчи-мотористи Султонпошша Хожиева сайловчилар билан учрашдилар. (ЎзТАГ).

ҲАМКАСБЛАР ҲУЗУРИДА

Ўзбекистоннинг илмий муассасалари ва ўқув юртларида СССР Фанлар академиясининг 250 йиллиги муносабати билан таниқли совет олимлари билан учрашувлар бўлиб ўтмоқда.

Тошкентга юбилей тантаналарига келган СССР Фанлар академияси делегациясининг аъзолари 24 май куни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президиумида, республика академиясининг бир қанча бўлимларида бўлдилар.

Академик П. Л. Капицанинг лекциясини тинглаш учун Ўрта Осиё гидрометеорология регионал илмий-тадқиқот институтининг мажлислар залига жуда кўп кишилар келди. Математика, ядро физикаси, электроника, физика-техника, астрономия институтлари ва Ўзбекистон пойтахтининг бошқа илмий муассасаларидан ҳам олимлар бу ерга келдилар. Петр Леонидович Капица эришган энг янги ютуқларимиз, табиат қонунларини ва модда тузилишини билиш йўллари тўғрисида гапирди.

Тошкентнинг бир қанча тадқиқот институтларининг коллективлари академик Н. М. Жаворонков билан, академик И. Л. Кнунянц, академик А. Н. Фрумкин билан учрашганларида химия фанининг турли соҳалари тўғрисида гап бўлди. Унумли минерал ўғит ва қишлоқ хўжалигини химиялаштирувчи бошқа воситалар яратиш, ўсимлик бойликларини ўрганиш ва улардан саноатнинг турли соҳалари, медицина муҳтож бўлган янги қимматли маҳсулотлар олишда фойдаланиш, пахта толасини қайта ишлашни такомиллаштириш билан боғланган проблемалар муҳокама қилинди.

Шу куни москвалик олимлар Тошкентнинг олий ўқув юртларида бир қанча лекциялар ўқидилар. (ЎзТАГ).

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари

Ўртоқ Леонид Ильич БРЕЖНЕВга

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси

Ўртоқ Николай Викторович ПОДГОРНИЙга

Москва.

Менинг яна ЮСФР Президенти бўлиб сайланишим муносабати билан менга йўллаган самимий қутловларингиз ва эзгу тилакларингиз учун Сизларга, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Олий Совети Президиумига чин кўнгилдан миннатдорчилик билдираман.

Кези келганидан фойдаланиб, мен ҳам халқларимизнинг дўстлиги ҳамда партияларимиз ва мамлакатларимиз ўртасидаги самарали, ҳар томонлама ҳамкорлик бутун дунёда социализм ва тинчлик манфаатлари йўлида бундан буён ҳам мустаҳкамланаверади, деб қатъий ишонганлигимни билдираман.

Иосип Броз ТИТО.

ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ

ГУЛИСТОН. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Сирдарё область партия активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда областда физкультура ва спортни ривожлантириш масаласи муҳокама қилинди. Бу масала юзасидан область партия комитетининг секретари М. Умбетов доклад қилди. Область партия активи йиғилиши муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

ҲОСИЛ ТАҚДИРИ

Колхозимиз аъзолари Сурхондарё области илғорларидан бир группасининг Ўзбекистоннинг барча деҳқонларига қарата ёзган ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маъқуллаган Очиқ хатини қизиқиш билан ўқиб чиқдилар. Биз уларнинг фикрларига тўла қўшиламиз, бу йил республикамиз бўйича 5 миллион тонна пахта етиштиришга муносиб ҳисса қўшишни муқаддас бурч деб билламиз.

Колхозчи-деҳқонларимиз ўтган йили яхши ишлашди, гектаридан 39 центнердан хирмон кўтариб, давлатга 3100 тонна пахта етказиб берди, ялпи ҳосилнинг 70 процентдан кўпроғи машиналарда терилди, шу ҳисобга 35 минг сўм маблағ тежаб қолинди.

Очиқ хатда сурхондарёлик пахта усталари тўплаган тажрибалар ҳақида гап боради. Бизда ҳам шундай кишилар кўп. Қуронбой Жуманиёзов, Қодир Раззоқовлар бригадаси 46 центнердан, Саттор Қодиров бригадаси 44 центнердан пахта олди. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Бу йил колхозимиз бўйича 40 центнердан пахта етиштириш мажбуриятини олдик. Мажбуриятни бажариш йўлида нималар қилинди ва яна нималар қилмоқчимиз? Шу ҳақда фикр юритмоқчимиз.

Чигитни ўтган йилдагидан кечикиб экдик. боиси — ёғингарчилик кўп бўлиб, ер вақтида етилмади. Бу жуда ташвишли аҳволдир. Ҳамма чораларни кўриб, ўртадаги узилишни тугатишимиз шарт, акс ҳолда, юқори ҳосил олиб бўлмайди.

Ютуғимиз шундаки, гектарлар тўла, кўчат сони бут, ҳар гектар майдонда ўртача юз минг — 110 минг туп ниҳол бор. Муҳим вазифа — ана шу ниҳолларни энг яхши агротехника муддатларида парваришлаб, серҳосил қилиб ўстиришдан иборат. Яганани тугалладик, ўстиришга соғлом ниҳолларни қолдирдик, биринчи комплекс парваришни тамомладик. Бироқ бу билан чекланмаслигимиз лозим. Об-ҳаво тез-тез ўзгариб туриши туфайли ниҳоллар суст ривожланяпти. Шу кунларда ғўзаларга очиқтирмай ўғит, чанқатмай сув беришимиз зарур. Вазиятни ҳисобга олиб, далада меҳнат қилаётган колхозчилар сонини 80 кишига, механизаторларни 10 тага кўпайтирдик.

Очиқ хатда қимматли масалаҳатлар ўртага ташланган, жумладан, бу йил сув ҳар йилгидан камоб бўлиши таъкидланган. Ҳақиқатан ҳам Хоразм областининг асосий манбаи — Амударёда ҳозирдаёқ сув камоблиги сезиляпти. Бундан чўчимаймиз, ҳар литр сувдан маълум мақсадни кўзлаб фойдаланамиз, исрофгарчиликка асло йўл қўймаймиз, зарур бўлган чоғда эгат оралатиб суғориб, ўсимликнинг мавжланиб ривожланишига имкониятлар яратамиз.

Сувчилар билан универсалчилар ҳамкорлигини мустаҳкамладик. Универсалчилар эгат олади, сувчилар сув тарайди. Ер етилиши билан чуқур культивация ўтказилади. Шундай қилиб, намни тўла сақлаб қоляпмиз, ғўзаларнинг тезроқ ривожланишига қулай шароит яратяпмиз.

Давлат ажратган минерал ўғитларни ташиб олганмиз. Лекин бу билан иш битмайди. Хоразм шароитида ҳар гектар ерга камида 20-25 тонна органик ўғит солингандагина юқори ҳосил олиш мумкин. Колхоз фермаларида тўпланган органик ўғитлар тўла ташиб олинди, шу кунларда колхозчиларнинг молхоналари, қўйхоналаридан ҳам ўғит чиқарилиб, ғўзалар озиқлантирилмоқда.

Механизатор ҳосил тақдирини ҳал қилувчи кишидир. Биз пахта майдонларини механизаторларга мавсум охиригача доимий қилиб бириктиб қўйдик. Ким қайси пайкалга чигит экқан бўлса, ўша пайкалда культивация ўтказади, эгат олади. Ҳашаротга қарши дори сепади, ниҳоят, кузга бориб пахтасини ҳам ўзи теради. Олинган ҳосил даромадидан бригадир билан баравар манфаат кўради.

Очиқ хатда таъкидланганидек бу йилги мураккаб об-ҳаво шароити пахтакорлар учун катта қийинчиликлар туғдирди. Жумладан, бегона ўтлар кўпайди, катта майдонларни қатқалоқ босди, ишчи кучи ва техника воситаларини сафарбар этиб, қатқалоқни юмшатдик, бегона ўтларни тугатдик. Лекин бундан кейинчалик уларнинг пайдо бўлишига йўл қўймаймиз.

Белгиловчи йилда 950 гектар майдоннинг ҳосилини машиналарда териб оламиз. Республикада хизмат кўрсатган механизатор Ҳалима Ҳошимова, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Гуласал Полвонова, механизаторлардан Жамила Раҳимова, Қуронбой Ғоипов, Тўхтабой Юсуповлар бир кунда сифатга асло ҳалал етказмаган ҳолда бир ярим-икки кунлик нормасини бажариш ташаббуси билан майдонга чиқдилар. Сувчилар, чопиқчилар, химизаторлар ҳам бу ташаббусга қўшилдилар.

Ғўза парваришида вазият мураккаблигини яхши тушунамиз. Пилла қурти катта даҳага кирди, беда пешма-пеш ўрадиган бўлиб турибди, маккажўхори парвариш талаб қиляпти. Бундай шароитда ақл-заковат билан иш тутишимиз, тадбиркор бўлишимиз керак. Акс ҳолда, калаванинг учини йўқотиб қўйиш мумкин. Бу — катта қийинчиликлар туғдиради. Ваҳоланки, ҳозирги қийинчиликларимиз ҳам кам эмас. Ҳозир ҳамманинг ўрни далада бўлмоғи лозим. Бу билан иш битмайди. Жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилиш керак. Бирорта машина ёки механизмнинг бекор туриб қолишига йўл қўймаслик лозим.

Пахтакорлик масъулиятини тўла ҳис этсак, ғўза парваришидаги қолоқликни тезда тугатсак, «оқ олтин»дан юқори ҳосил етиштиришимиз мумкин ва лозим. Бунинг учун ҳар туп ғўзани сурхондарёликлар айтганидек, меҳр-муҳаббат билан ўстириб, серҳосил бўлишини таъминлаш — шу куннинг талабидир.

Иброҳим ЖАББОРОВ,
Хоразм область Боғот районидаги «Коммуна» колхозининг раиси, Ленин ордени кавалери.

ҚАРШИ РАЙОНИ ПИЛЛАКОРЛАРИ РАПОРТИ

Қашқадарё область Қарши районининг пиллакорлари давлат тайёрлов ташкилотларига пландаги 173 тонна ўрнига 180 тонна «кумуш тола» топшириб, йиллик планни 104,5 процент бажардилар. Улар белгиловчи йилда 3200 қути қурт уруғини парвариш қилдилар.

Райoннинг улкан хирмонига пландаги 30 тонна ўрнига 33 тонна пилла тайёрлаган «Москва» колхози, 22 ярим тонна «кумуш» тола армуғон этган «Ленин йўли» колхози, 52,5 тонна қиммат баҳо хом ашё тайёрлаган «Партия XXII съезди» совхози пиллакорлари айниқса катта ҳисса қўшдилар. «Ленинизм», Энгельс номли колхозлар, «Аврора» совхози пиллакорлари ҳам ўз бурчларини шараф билан адо этдилар.

Районда кўплаб юқори ҳосил усталари етишиб чиқди. Муаззам Чориева, Очилой Бўриева, Новват Баширова, Мубор Ҳамроева, Саида Йўлдошева, Бахмал Қодирова каби миришкорлар ҳар қути қурт уруғидан 135-150 килограммдан пилла ҳосили олдилар.

Район пиллакорлари ички имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга яна 17 тонна «кумуш» тола» топшириш ҳақида оширилган мажбурият қабул қилдилар.

КИНО — КУРАШНИНГ ОЛДИНГИ МАРРАСИДА

Тошкентдаги III Халқаро кинофестиваль календарида яна бир ёрқин саҳифа очилди. 24 майда шу анжуман доирасида «Кино тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун курашда» мавзуига бағишланган ижодий мунозара бошланди.

Осиё, Африка ва Латин Америкаси прогрессив кинематографиялари вакилларининг нутқларида экран усталарининг асосий мақсади кинонинг тўлқинлантирувчи кучидан одам ва инсоният манфаатлари йўлида фойдаланишдир, деб таъкидланди. Тинч-тотув яшаш принциплари халқаро муносабатлар практикасига тобора чуқуррок кириб бораётган ҳозирги шароитларда бу айниқса муҳим, деди киносанъат назарияси ва тарихи илмий-тадқиқот институтининг директори В. Е. Басканов. Тошкентдаги III Халқаро кинофестивалнинг кўпгина лентаалари шу гапни тасдиқлайди.

Чет эллик кинематографчилар Советлар мамлакати кўп миллатли киносанъатининг тажрибаси улар учун нақадар катта аҳамиятга эга эканлигини неча бор таъкидладилар.

Мунозара чоғида Урта Осиё ва Закавказье республикаларида киносанъат яратилиши ленинча миллий сиёсат натижаларидан бири, мамлакатимизда маданий революциянинг реал самараларидан бири бўлганлигига эътибор берилди.

Кинофильмлар курашнинг олдинги маррасида бўлиши зарур, деди сенегаллик ёзувчи ва режиссёр Иолен Виейра.

Япониялик режиссёр Сацуо Ямамото фильмлар тинчлик ишига хизмат қилиши керак, деди. Бугунги кунда урушга қарши кучлар ҳар қачонгидан қудратлидир. Аммо урушни ёқловчилар ўз позицияларини жангсиз бўшатиб бермайдилар. Шунинг учун ҳам тинчлик учун курашчиларнинг сафларида бўлиш, кишиларни мана шу курашга чақириш кинематографчининг юксак бурчидир. Сацуо Ямамото Вьетнамни эслатди. У кишиларнинг қирилиб кетаётганлигини ва кулфатларини ўз кўзи билан кўрган. Ушанда у жим туриш мумкин эмаслигига, четда туриш мумкин эмаслигига яна бир марта қаноат ҳосил қилган. Унинг милитаризмга қарши «Уруш ва одамлар» деган фильми шундай пайдо бўлган.

Фаластин озодлик ташкилотининг вакиллари Тошкентга олиб келган афишаларида автомат билан кинопроекторни кўрасиз. Мана шу тасвирда халқ озодлиги учун курашда жуда катта роль ўйнаётган кинонинг рамзи бор. Биз ўз халқимизга ғоятда садоқатлимиз, деди мунозарада Фаластин кинематографчиси Расмий Абул Али.

Тинчлик ва халқлар озодлиги учун кураш социал тараққиёт учун кураш билан чамбарчас боғланган, деди Жанубий Вьетнам Республикасидан келган режиссёр Фун Хоа. Тошкентдаги учрашув кинематографчилар бир-бирларини яхшироқ тушуниб олишларига ва шу улуғ ҳақиқатни қарор топтиришларига сўзсиз ёрдам беради. Вьетнамлик меҳмон ўз диёридаги тинчлик узил-кесил тантана қилишига ишонади. Советлар мамлакати, социалистик лагерь халқлари ва планетадаги барча софдил кишилар мана шу тинчликка эришишни кенг кўламда қўллаб-қувватладилар.

Даврадаги мунозаралар давом этмоқда. (ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

24 май куни Тошкент область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум қатнашчилари Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга доир социалистик мажбуриятлар ҳамда тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан аввал бажариш учун бошланган социалистик мусобақа самарадорлигини янада ошириш тадбирлари қандай бажарилаётганлигини муҳокама қилдилар. Шу масала юзасидан Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов доклад қилди.

Муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

Расмий ахборот

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

Нигерия Федератив Республикаси давлати ва федерал ҳарбий ҳукумати бошлиғи, қуролли кучлар бош қўмондони генерал Якубу Говон 23 майда СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати шарафига нонушта зиёфат берди.

Нонушта зиёфатда совет томонидан СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, ВЦСПС раиси А. Н. Шелепин ва бошқа расмий кишилар иштирок этишди.

Зиёфатда Якубу Говонга ҳамроҳ бўлиб келган Нигерия давлат арбоблари ҳозир бўлишди.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган нонушта зиёфат чоғида Якубу Говон билан А. Н. Косигин қадаҳ кўтаришди.

ТАМАНЬ ДИВИЗИЯСИ ЖАНГЧИЛАРИ ҲУЗУРИДА

Нигерия Федератив Республикаси давлати ва Федерал ҳарбий ҳукумат бошлиғи, қуролли кучлар бош қўмондони генерал Якубу Говон ва унга сафар чоғида ҳамкорлик қилаётган Нигериянинг бошқа давлат арбоблари 23 майда М. И. Калинин номли Қизил Байроқ орденли, Суворов орденли гвардиячи Тамань мотоўқчи дивизиясини бориб кўрдилар. Олий меҳмонни Москва ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони генерал полковник В. Л. Говоров қизғин табриклади.

Нигерия давлати ва ҳукуматининг бошлиғи жанговар тайёргарлик машғулотларида бўлди, жанговар шуҳрат музейини бориб кўрди, Тамань дивизияси жангчиларининг ҳаёти ва турмуши билан танишди.

СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзе, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари армия генерали С. Л. Соколов ва бошқа расмий кишилар Якубу Говон билан бирга бўлдилар. (ТАСС).

МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

Нигерия давлати ва ҳукуматининг бошлиғи Якубу Говон 23 майда Москвадан мамлакатимиз бўйлаб сафарга жўнаб кетди.

Олий меҳмон Ленинград, Волгоград ва Тбилисида бўлади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко самолёт зинапояси олдида Якубу Говон билан самимий хайрлашдилар.

Олий меҳмонни Москва меҳнаткашлари вакиллари кузатиб қолдилар.

Учиш майдонида фахрий қоровул саф тортиб турди ва давлат гимнлари ижро этилди.

Якубу Говон билан бирга ҳамроҳ бўлиб келган Нигерия давлат арбоблари ҳам жўнаб кетдилар.

* * *

Якубу Говон ва унинг ҳамроҳлари шу куни Ленинградга келдилар.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети СССРнинг Бирлашган Танзания Республикасидаги элчихонасининг маслаҳатчиси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг собиқ бўлим мудири, Тошкент шаҳар партия комитетининг собиқ секретари Рихситилла Каримович **Шонеъматов** автомобиль фалокати натижасида фожиали ҳалок бўлганлигини чуқур қайғу билан маълум қилади.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

НАЗОРАТНИНГ ТАЪСИР КУЧИ

Ўзбекистон шаҳарлар қурилишини лойиҳалаш илмий-тадқиқот институти республикамиздаги деярли барча шаҳарларда барпо этилаётган уй-жой бинолари, касалхоналар, мактаблар, болалар боғчалари ва бошқа жамоат биноларини илмий асосда лойиҳалаб бериш билан шуғулланади. Институт республикамиздаги энг йирик илмий-тадқиқот муассасаларидан биридир. Бу ерда 1300 дан ортиқ олимлар, лойиҳачилар, қурилиш мутахассислари ишлайди. Ўз сафига 104 коммунистни бирлаштирган бошланғич партия ташкилоти институт коллективи ўртасида жанговар куч бўлиб қолди.

КПСС XXIV съезди қарори билан илмий-тадқиқот институтлари, даволаш ва маданий-оқартув муассасалари, ўқув юртлари партия ташкилотларига маъмурият фаолиятини назорат қилиш ҳуқуқи берилгач, институтимиз бошланғич партия ташкилоти энг муҳим участкаларда илмий-тадқиқот ишлари ҳамда лойиҳа топшириқлари ва уларнинг сифатли бажарилишининг боришини ўз назорати остига олди. Ўтган уч йил давомида партия ташкилоти маъмурият фаолиятини назорат қилиб бориш соҳасида бой тажриба тўплади.

Авваллари ҳам партия ташкилоти институтдаги барча муҳим участкалар фаолиятига ўз таъсирини мунтазам ўтказиб келарди. Бироқ, шунга қарамай бир қатор масалаларни ҳал этиш маъмурият ихтиёрида бўлгани сабабли бошланғич ташкилот ана шу масалалар юзасидан маслаҳат бериш билан чекланиб қўя қолар эди. Эндиликда эса партия ташкилотига маъмурият фаолиятини тўла назорат қилиш ҳуқуқи берилгач, коллектив олдида турган вазифаларни ана шу усулда ҳал этиш тажрибаси барҳам топди. Бутун коллективнинг ижодий ташаббуси учун янада кенг йўл очилди.

Партия ташкилоти маъмурият фаолиятини назорат қилиб борар экан, бу ҳуқуқдан коллектив ҳаётига янада кучлироқ таъсир ўтказиш, ўзининг сиёсий раҳбарлик ролини янада тўлароқ бажариш имконига эга бўлди. Бу борада Октябрь район партия комитети кўрсатаётган ёрдам катта аҳамият касб этмоқда. КПСС XXIV съездидан сўнг кўп ўтмай райком ходимлари маъмурият фаолиятини назорат қилиш ҳуқуқини олган барча бошланғич партия ташкилотлари, шу жумладан институтимизда ҳам бўлиб, коммунистлар билан назорат ҳуқуқи мавзуида суҳбатлар ва тушунтиришлар ўтказдилар. Район партия комитетида вақти-вақти билан бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг семинарлари ўтказиб турилди. Илгари маъмурият фаолиятини назорат қилиш ҳуқуқини олган ишлаб чиқариш корхоналари бошланғич партия ташкилотларининг бой тажрибалари кенг оммалаштирилди.

Маъмурият фаолиятини назорат қилиш ҳуқуқига эга бўлгач институт коммунистлари партия йиғилишида ана шу ҳуқуқдан самарали фойдаланиш ва бу ишнинг таъсирчанлигини ошириш вазифаларини атрофлича муҳокама қилдилар. Йиғилишда маъмурият фаолиятини мунтазам назорат қилиб борадиган комиссия сайланди. Комиссия аъзолигига эса ташкилий-партиявий ишларда катта тажриба тўплаган мутахассислар — бош инженер И. Алексеев, группа раҳбари И. Бик, катта инженер А. Пўлатов, бўлим мудири Н. Тўйчиев ўртоқлар киритилди. Бош мутахассис Александра Вашчилина комиссиянинг раҳбари қилиб сайланди. Партия ташкилоти бюроси комиссия билан биргаликда ўтказган мажлисида комиссия аъзоларининг ҳар бирига конкрет вазифалар топширди, квартал планлари тузилиб, бюро мажлисида тасдиқланди.

Белгиланган план асосида институт ва унинг Самарқанд ва Андижон шаҳарларидаги филиалларида ўзаро шартнома тузиш, тематик планлар ишлаб чиқиш, раҳбар партия ва совет ташкилотлари ҳамда Ўзбекистон ССР Госстройи қарорлари ва буйруқларининг бажарилиши, институт бўлимларида лойиҳа тайёрлаш юзасидан ишлаб чиқариш планларининг вақтида бажарилиши, буюртма ва илмий-тадқиқот ҳужжатларининг сифати ва уларнинг ҳаракати каби ишлар комиссия аъзоларининг мунтазам назорати остига олинди. Айниқса кадрлар танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш юзасидан маъмурият фаолияти синчковлик билан кузатиб борилмоқда.

Комиссия ўтказган текшириш якунлари энг аввал комиссия аъзолари ўртасида, сўнг партия ташкилоти бюроси мажлисида атрофлича муҳокама этилиб, аниқланган камчиликларни тугатиш юзасидан зарур тадбирлар белгиланмоқда. Институт маъмурияти эса ана шу тадбирларни ўз буйруқларига асос қилиб олаётир. Партия ташкилоти ҳам ўз навбатида институт бўйича чиқариладиган бу буйруқларнинг тўла ва вақтида бажарилишини таъминлаш учун ўзининг бутун кучини сафарбар этмоқда.

Назорат комиссияси институт маъмуриятининг у ёки бу участкадаги фаолиятида рўй бераётган бир қатор камчиликларнинг вақтида тугатилишига ёрдам берди. Ўтказилган текширишлардан бирида институтда лойиҳа ишлари ҳажми бўйича планлар бажарилмаётгани, бунга лойиҳалаш ишларининг бир текис олиб борилмаётгани, шартномалар вақтида расмийлаштирилмаётгани асосий сабаб бўлаётгани аниқланди. Текшириш якунлари институт коммунистларининг партия йиғилишида муҳокама қилинди. Йиғилиш қарори институт директори чиқарган буйруққа асос қилиб олинди ва рўй бераётган камчиликларни тугатиш юзасидан белгиланган тадбирлар тўла амалга оширилди.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, назоратни амалга оширишда, унинг самарали таъсир кучини таъминлашда баъзи бошланғич партия ташкилотларида содир бўлаётгани каби буйруқбозлик, расмиятчилик каби ҳатти-ҳаракатларга йўл қўймаслик — муҳим иш. Бундай ҳатти-ҳаракатлар партиявий назорат принципларига ёт кўринишлардир. Чунки КПСС XXIV съезди қарорларида таъкидлангани дек, партиявий назорат ўрнатишдан мақсад маъмурият фаолиятини ревизия қилиш эмас, балки ташкилотчилик ва тарбиявий ишлар савиясини янада яхшилаш, асосий вазифаларни тўғри ҳал этишда маъмуриятга яқиндан ёрдам бериш, йўл қўйилган хато ва камчиликларни ўз вақтида аниқлаб бартараф этиш, етилган масалаларни ҳал этиш ишига бутун коллективни кенг жалб қилиш, кенг жамоатчиликнинг билими ва тажрибасидан оқилона фойдаланишдан иборатдир.

Маъмурият фаолиятини назорат қилиш самарадорлиги ва таъсирчанлигини ошириш энг аввало раҳбар партия ташкилотларининг қуйи партия ташкилотларига берадиган доимий ёрдамига боғлиқдир. Ана шу сабабли район ва шаҳар партия комитетлари назорат қилиш ҳуқуқини олган бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг доимий семинарларини ташкил этишлари, вақти-вақти билан кенгашлар ва инструктажлар ўтказиб туришлари, маъмурият фаолиятини назорат қилиш юзасидан бой тажриба тўплаган бошланғич ташкилотлар ишини атрофлича таҳлил этиб, уларнинг энг яхши тажрибаларини оммалаштирмоқлари лозим.

О. ТУШКАНОВА,
Ўзбекистон шаҳарлар қурилишини лойиҳалаш илмий тадқиқот институти бошланғич партия ташкилотининг секретари.

Венгрия Халқ Республикасида «Қардошлик» газ қувури қурилиши бошлаб юборилди. Совет Иттифоқидан келаётган «зангори ёқилғи» ана шу қувур орқали ўтади. 130 километрлик бу газ қувури СССРдан бошланиб, Чехословакия орқали ўтади ва Ғарбий Европага етиб келади. Суратда: «Қардошлик» газ қувури учун Дунайварошда тайёрланган трубалар.

МТИ-ТАСС фотоси.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ВАШИНГТОНДА УЧРАШУВЛАР

ВАШИНГТОН, 23 май. (ТАСС). Демократларнинг сенатдаги раҳбари М. Мэнсфилд ва республикачилар раҳбари Х. Скотт Америка конгрессининг таклифига биноан расмий визит билан бу ерда меҳмон бўлиб турган СССР Олий Совети делегацияси шарафига нонушта зиёфат берди.

Зиёфатда делегация бошлиғи, СССР Олий Совети Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, совет делегациясининг аъзолари, СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добрынин ҳозир бўлдилар.

* * *

ВАШИНГТОН, 23 май. (ТАСС). СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добрынин Б. Н. Пономарев бошчилигидаги СССР Олий Совети делегацияси шарафига қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида конгресс вакиллар палатасининг спикери К. Альберт, республикачиларнинг сенатдаги раҳбари Х. Скотт, вакиллар палатаси ташқи ишлар комиссияси раиси вазифасини ижро этувчи К. Заблоцкий, конгресс аъзолари, АҚШ давлат секретари вазифасини ижро этувчи К. Раш, дипломатия корпусининг аъзолари ҳозир бўлдилар.

* * *

ВАШИНГТОН, 23 май (ТАСС). СССР Олий Совети делегацияси Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари Б. Н. Пономарев, депутатлардан Г. А. Жуков, Л. М. Замятин, В. М. Кавун, З. П. Пухова, Б. И. Стукалин, Л. Н. Толкунов, А. Б. Чаковскийлардан иборат СССР Олий Совети делегациясини АҚШ Президенти Р. Никсон бугун Оқ уйда қабул қилди.

Учрашув тамом бўлгандан кейин Р. Никсон Совет — Америка муносабатлари масалалари юзасидан делегация бошлиғи Б. Н. Пономарев билан суҳбатлашди. Суҳбат конструктив руҳда ўтди. Суҳбатда СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добрынин қатнашди.

* * *

ВАШИНГТОН, 24 май. (ТАСС). СССР Олий Совети делегацияси бу ерда матбуот конференцияси ўтказди. Конференцияда Совет делегациясининг бошлиғи, СССР Олий Совети Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев сўзга чиқди.

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ БОЛГАРИЯГА ҚИЛГАН ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДАГИ ФИЛЬМГА МУКОФОТ

СОФИЯ, 24 май. (ТАСС). Славян ёзуви, маорифи ва маданияти куни муносабати билан Болгария Халқ Республикаси Министрлар Совети ҳузуридаги Радио ва телевидение комитети Болгария — Совет дўстлиги, социалистик интернационализм, болгар халқи билан совет халқи ўртасидаги ва бошқа социалистик мамлакатларнинг халқлари ўртасидаги қардошлик ва ҳамкорлик мавзуида радио, телевидение ва ҳужжатли кино программалари учун асарлар яратиш ишидаги ижодий муваффақиятлар учун махсус мукофот таъсис этди.

Биринчи марта бу мукофот БХРда хизмат кўрсатган артист, постановкачи-режиссер Христо Ковачев бошчилигидаги ҳужжатли фильмлар студиясининг ижодий коллективига топширилди. Болгария ҳужжатли киночиларига бу мукофот КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг 1973 йил сентябрида БХРга қилган дўстона визити тўғрисида ҳикоя қилувчи «Болгария Халқ Республикасининг қаҳрамони» фильмини яратганликлари учун берилди.

МУҲИМ БИТИМ

ЛОНДОН, **(ТАСС мухбири).** Бу ерда Совет Иттифоқи билан Буюк Британия ўртасида муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисида беш йиллик муддатга ҳукуматлараро битим имзоланди. Битимни Совет ҳукумати номидан СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Министрлар Совети фан ва техника давлат комитетининг раиси В. А. Кириллин, Англия ҳукумати номидан — атроф муҳит масалалари билан шуғулланувчи министр А. Крослэнд билан ташқи ишлар давлат министри ва миллатлар ҳамдўстлиги министри Д. Энналз имзоладилар.

Фан-техника ва савдо-иқтисодий ҳамкорлик бўйича Совет — Англия ҳукуматлараро комиссияси ишлаб чиққан бу ҳужжат муҳитни муҳофаза қилиш, шу жумладан сувни ва ҳавони ифлосланишдан муҳофаза қилиш, шовқин билан курашиш, экологик системани муҳофаза қилиш ва уни бошқариш билан боғлиқ жуда хилма-хил соҳаларда Совет Иттифоқи билан Англиянинг куч-ғайратини бирлаштиришни назарда тутади.

САВДО-СОТИҚНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

ВАШИНГТОН, (ТАСС). АҚШ экспорт-импорт банки Совет Иттифоқига АҚШдан суперфосфор кислота сотиб олиш учун 180 миллион доллар миқдорида қарз бериб туриш тўғрисида бир қарорга келганлигини эълон қилди.

Валюта ва банклар масалалари билан шуғулланувчи вакиллар палатасининг комиссияси айни вақтда Америка товарларини Совет Иттифоқига экспорт қилишда АҚШ экспорт-импорт банки берадиган қарзларни таъқиқловчи резолюцияни вакиллар палатасига юборишга уринган бир қанча конгрессменларга қарши чиқди. Комиссия бундай қадам биринчи навбатда Американинг ташқи савдосига зарар етказади, деб кўпчилик овоз билан қарорга келди ҳамда вакиллар палатасига бу резолюцияни рад этишни тавсия қилди.

БМТ кузатувчиларининг текшириш натижалари

НЬЮ-ЙОРК, 23 май. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Яқин Шарқдаги кузатувчилари Исроилнинг Сурия ва Ливанга қилган бир қанча қуролли ҳужумини текшириб чиқдилар. Улар кейинги кунларда Суриянинг баъзи қишлоқлари миномёт ва тўплардан кўп марта ўққа тутилганлигини тасдиқладилар. Шу ҳужумлар натижасида гражданаҳоли ўртасида, шу жумладан болалар ўртасида қурбонлар бор. Кўп уйлар яксон қилинган.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кузатувчилари Ливаннинг Рашидия қишлоғида тамомила ёки қисман вайрон бўлган 15 уйни, снарядлар келиб тушиши орқасида пайдо бўлган чуқурларни ва 19 майда Исроил ҳарбий кемалари ўққа тутган тинч қишлоққа ҳиёнаткорона қилинган ҳужумнинг бошқа оқибатларини кўрдилар. Исроилнинг ана шу ваҳшиёна хуружи натижасида 7 киши ҳалок бўлган, 35 киши жароҳатланган.

ЖАҲОН ПОЧТА ИТТИФОҚИНИНГ КОНГРЕССИ

ЛОЗАННА, 23 май. (ТАСС). Бу ерда тантанали вазиятда Жаҳон Почта Иттифоқининг XVII конгресси очилди. Конгресснинг ишида 149 мамлакатнинг делегациялари, шу жумладан СССР делегацияси қатнашмоқда.

Кун тартибига мувофиқ, халқаро ҳамкорликни ривожлантириш мақсадида почта алоқаларини янада такомиллаштириш масалалари қараб чиқилади.

Конгресс Вьетнам Демократик Республикаси ва Корея Халқ Демократик Республикаси вакилларини почта иттифоқининг фаолиятида тенг ҳуқуқ асосида қатнаштириш, миллий алоқа воситаларини такомиллаштириш соҳасида ривожланаётган мамлакатларга техникавий ёрдам бериш масалаларини ҳам муҳокама қилади.

Конгрессни тантанали очиш маросимида Швейцария президенти Э. Брюггер нутқ сўзлади. У ўз нутқида халқаро почта алоқасини ривожлантириш ва халқлар ўртасида ҳамкорликни кенгайтириш ишида Жаҳон Почта Иттифоқи муҳим роль ўйнаётганлигини таъкидлади.

Бугун—Африка озодлиги куни

АФРИКАЛИК ЎН ОЛТИГА ТЎЛГАНДА

1963 йилнинг 25 майида Африка бирлиги ташкилоти тузилган эди. Бу кун Африка озодлиги куни сифатида ҳар йили кенг нишонланади. Чунки бу ташкилот Африка озодлиги учун кураш йўлида анчагина ишларни амалга оширди. Қора қитъадаги мамлакатлар мустамлакачилик кишанларини парчалаб, бирин-кетин мустақилликка эриша бошладилар. Агар 1960 йилда Африкадаги мустақил давлатларнинг сони 14 та бўлса, 1963 йилга келиб улар 32 тага етди. Ҳозир эса бу қитъада 40 дан ошиқ давлат мустақиллик йўлига чиқиб олди. Лекин, қора қитъадаги «қора доғ»лар ҳали тўла тугатилганича йўқ. Ангола, Мозамбик, Жанубий Африка Республикаси ва Жанубий Родезияда мустамлакачилар ҳамон ҳукмронлик қилмоқдалар. Бу мамлакатларда мустақиллик учун кураш давом этмоқда. Африкалик таниқли ёзувчи Алекс Ла Гума ўзининг «Туманлар мавсуми сўнгида» қиссасида Жанубий Африка Республикасининг ирқчи тузуми шароитида яшаётган африкаликнинг оғир аҳволи ҳақида ҳикоя қилади. Қуйида шу қиссадан парча ўқийсиз.

◆ ◆

...Африкалик ўн олти ёшга тўлганида у гўё қайта дунёга келгандай бўлади. Чунки Калигула ёки Нерон давридаги сингари худди шу ёшидан бошлаб шафқатсиз ва аянч қуллик занжирига маҳкум этилади. Уни сон-саноқсиз қонунлар билан муҳрлаб, қўлларига кишан соладилар-да, маҳаллий аҳоли иши билан шуғулланувчи комиссарлар идорасига юборадилар.

— Рухсатноманг қани, кафр?

— Мана, жаноб.

— Жуда соз. Демак, сен ўша ёқдан келибсан-да. У ердан кетиш учун рухсатноманг борми?

— Мана, жаноб.

— Демак, сенда у ердан кетиш учун рухсатнома бор экан. Буёққа келиш учун-чи?

— Марҳамат.

— Ҳа, ҳа. У ердан кетиш учун ва бу ерга келиш учун рухсатномаларинг бор экан. Қаерда ишлаяпсан?

— Шу ерда, бир оқ танлиникида.

— Жуда соз! Лекин бу одамникида ишлашга рухсатноманг борми?

— Мана у.

— Ҳа, кўряпман. Ҳаммаси жойида. Мана муҳр, мана хўжайинингнинг ҳар ой давомида қўйиб берган имзоси. Жуда соз, ҳаммаси жойида. Лекин менга шуни аниқ айт, қаерда турибсан?

— Фалон вилоят, фалон қишлоқ, фалон кўчадаги ертўлада.

— Жуда соз! Демак, сен ўша вилоят, ўша қишлоқ, ўша кўчадаги фалон ертўлада турар экансан, буларнинг ҳаммасига рухсатноманг бўлса керак?

— Мана улар!

— Жуда соз! Сенда ҳаммаси бор у ердан чиқиб кетишга, бу ерга келишга, ертўлада яшашга, ишга жойлашишга. Буларнинг ҳаммаси худонинг ва комиссарнинг кароматн, албатта. Лекин менга айт-чи, уйланганмисан?

— Ҳа.

— Хотининг ва болаларинг қаерда?

— Уйда қолишган.

— Жуда соз! Лекин шуни эсингдан чиқармаки, рухсатномасиз уларнинг бу ерга келиши мумкин эмас.

— Эсимда тутаман, жаноб.

— Агар бордию, рухсатнома олиб, бу ерга келишса ва шу ерда туриб қолишни хоҳлашса, бунинг учун алоҳида рухсатнома керак. Улар ким бўлишидан қатъи назар, хотинингми, болалрингми, амакингми, холангми, бувингми, бари бир, рухсатнома керак. Тушундингми?

— Тушундим.

— Дарвоқе, ҳозирги хўжайингдан кетиш ва бошқасига ўтиш учун ҳам рухсатнома кераклигини биласанми?

— Биламан.

— Жуда соз. Сен ажойиб кафр экансан. Албатта, рухсатномасиз бу ердан кетиш мумкин эмаслигини ҳам билсанг керак. Янги жойда эса, у ерга бориш учун, бошпана топиш учун, ишга жойлашиш учун, ишга бориш ва қайтиш учун, шунингдек кечқурунлари уйингдан ташқарига чиқиш учун ҳам рухсатнома олиш керак бўлади.

— Тушунарли.

— Ҳаммаси тушунарли бўлса, сен чиндан ҳам доно экансан. Лекин бир нарсани яхши эслаб қол...

— Нимани?

— Агар борди-ю, сен ушбу қоидалардан бирортасини бузсанг, тўғри турмага тушасан. Барча рухсатномаларинг эса бекор қилинади. Демак, сен ер юзида яшашинг мумкин эмас. Дунёнинг ҳеч қаерида сенга жой бўлмайди, ҳеч ким сени ишга ололмайди. На ейишга, на ичишга ҳақинг қолади. Умуман айтганда, сен ҳеч ким ва ҳеч нарса бўлиб қоласан.

— Тушунаман, жаноб.

— Худди шундай бўлсин...

АЛЕКС ЛА ГУМА.

Англиянинг «Шелтер» жамоатчилик ташкилоти эълон қилган докладда таъкидланишича, уй-жой қурилиши ҳозирги суръатда кетадиган бўлса, Буюк Британиядаги кулба хоналарни тугатиш учун яна камида 200 йилдан ошиқ вақт керак бўлади. Докладда келтирилган маълумотларга кўра, Британия оролларидаги 2 миллиондан зиёд уйлар яшаш учун бутунлай ярамайди. 5 миллионга яқин уй эса чўкай-чўкай деб турибди. Бу эса 100 минглаб инглиз оилалари хароб кулбаларда кун кечираётганлигини кўрсатади: Суратда: мамлакат ишчи кварталларидан бирининг кўриниши.

ТАСС фотохроникаси.

УРУШГА ҚАРШИ ҲАРАКАТ ҚАТНАШЧИСИ ҲУКМ ҚИЛИНДИ

ЛОНДОН, (ТАСС). Бу ерда Англияда урушга қарши ҳаракатнинг таниқли қатнашчиси Пэт Эрроусмит устидан ўтказилган суд мажлиси тугади. Суд бу аёлни Шимолий Ирландиядаги инглиз солдатларини «дезертирликка ташвиқот қилди» деб айблаб, 18 ой қамоқ жазосига ҳукм қилди. П. Эрроусмит судда сўзлаган нутқида ўзи устидан ўтказилган суд мажлиси Англия ҳукуматининг Шимолий Ирландияда ўтказаётган сиёсати билан бевосита боғлиқ эканлигини айтди.

Англиянинг кўпгина таниқли давлат ва жамоат арбоблари уни ҳимоя қилиб чиқдилар.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **БУДАПЕШТ.** Венгрия Халқ Республикаси территориясидаги Берегдароц районида «Қардошлик» газ қувури трассасида ер қазиш ишлари бошланди. Газ қувурини ётқизишда совет мутахассислари иштирок этмоқда.

◆ **СОФИЯ.** Болгария ҳар йили 18 хил қўзиқорининг жами салкам 400 тоннасини чет элларга сотади. ГФР, Италия, Францияда қўзиқоринларга, айниқса шампиньонларга талаб жуда катта.

◆ **ВЕНА.** Корнейбургдаги кемасозлик корхонасида Совет Иттифоқининг буюртмасига биноан қурилган пассажир кема сувга туширилди. Кемага «Илья Репин» номи берилди, у Волга дарёсида сузиб юради.

Бу Австрия кемасозлари қураётган туркумдаги барча қулайликларга эга бўлган тўртинчи кемадир. Улардан дастлабкиси — «Максим Горький» кемаси ҳозир Москвага келтирилди ва тез орада туристлар ихтиёрига топширилади. «Александр Пушкин» ва «Василий Суриков» кемаларида пардозлаш ишлари олиб борилмоқда.

Корнейбургдаги кемасозлик корхонасида Совет Иттифоқининг буюртмасига биноан ҳаммаси бўлиб 28 та кема қурилган. Улардан 8 таси пассажир кемадир.

◆ **КОЛОМБО.** Коломбода СССР билан Шри Ланка Республикаси ўртасида нефть ва газ конларини қидириш соҳасидаги ҳамкорликни янада кенгайтириш тўғрисида битим имзоланди. «Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик, — деди Шри Ланка саноат ва фан министри Т. Б. Субасингхе ТАСС мухбири билан қилган суҳбатида, — республиканинг мустақил экономикасини тиклашда жуда муҳим омилдир. СССР бизга биринчи навбатда хўжаликнинг энг муҳим соҳаларида бебаҳо ёрдам бермоқда. Совет Иттифоқининг иқтисодий ва техникавий ёрдамида қурилган металлургия ва шина заводлари, ун комбинати каби йирик корхоналар Шри Ланка индустриясининг байроқдорлари бўлиб қолди, мамлакат учун мутлақо янги бўлган саноат тармоқларининг негизини яратди. Иккала мамлакат ўртасидаги ўзаро манфаатли ҳамкорлик тобора кенгайиб бормоқда».

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССРнинг Бирлашган Танзания Республикасидаги элчихонасининг маслаҳатчиси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг собиқ бўлим мудири, Тошкент шаҳар партия комитетининг собиқ секретари **Р. К. Шонеъматовни** дафн этишни ташкил этиш учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети М. Т. Турсунов (раис), Ў. А. Рустамов, Г. А. Аваков, В. В. Барабаш, Х. Я. Ёқубжонова ўртоқлардан иборат ҳукумат комиссияси туздилар.

Р. К. ШОНЕЪМАТОВНИ ДАФН ЭТИШНИ ТАШКИЛ ЭТУВЧИ КОМИССИЯДАН

Марҳум Рихситилла Каримович Шонеъматов жасади солинган тобут видолашиш учун Тошкент шаҳар партия комитети залига 1974 йил 26 майда эрталаб соат 11.00 да ўрнатилади.

Дафн маросими Чиғатой қабристонида ўтказилади.

16 ИЮНЬ ЯКШАНБА — СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР КУНИ

Сайловчилар клубида

Тошкент темирйўлчилар маданият саройидаги сайловчилар клубида ўтказилган навбатдаги суҳбатда КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқининг барча сайловчилари, гражданларига Мурожаати муҳокама қилинди.

Бош агитатор, педагог Г. К. Воронова сўзга чиқиб, сайловчиларни Мурожаатнинг мазмуни билан таништирди. Жонажон партиямизнинг совет халқига қилган мана шу қизғин Мурожаатида СССР Олий Советига бундан илгариги сайловдан бери ўтган тўрт йил мобайнида мамлакатнинг коммунистик қурилишда эришган муваффақиятлари акс эттирилган. Агитатор республика, унинг пойтахти ҳаётидан ёрқин мисоллар келтирди.

Шу мароқли суҳбат давомида сайловчилар мурожаат билан танишиб чиққандан кейин пайдо бўлган фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар. Тепловоз машинисти П. С. Навала Ватанимиз иқтисодий қудратининг мислсиз даражада ўсганлиги тўғрисидаги рақамлар, жумладан, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга сарфланган катта маблағларни эсга олди. У совет кишисининг фаровонлигини яхшилаш тўғрисида партиянинг жуда катта меҳрибонлик қилаётганлигини, сайловчилар бунга жавобан коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун аҳиллик билан овоз беришга тайёр эканликларини айтди.

Сайловчилар клубининг мудираси А. С. Апанасенко депутатликка номзодлар учун агитация 60 дан ортиқ кишидан иборат бутун агитколлективнинг асосий иши бўлиб қолганлигини таъкидлади.

Клубда ўтказилаётган лекция ва суҳбатлар ҳамма сайловчиларни қизиқтирмоқда. Бу лекция ва суҳбатлар КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан Тинчлик программасининг изчиллик билан амалга оширилаётганлигига, Латин Америкаси халқларининг миллий озодлик курашига бағишланган. Дунёда энг демократик Совет сайлов системаси тўғрисида, совет кишисининг шон-шарафи ва қадр-қиммати тўғрисида суҳбатлар ўтказилди.

Темирйўлчилар маданият саройи сайловчилар ўртасидаги хилма-хил иш олиб боришда клубга ёрдам бермоқда. Сайловчилар учун «Россия бизга улуғ Ленинни берди» деган кинофестиваль ўтказилди. «СССР тинчлик учун курашда» деган лекторий очилди.

Меҳнаткашлар ўртасида олиб борилаётган сайлов олди ишлари плани кўзга кўринарли жойда илиб қўйилган. Сайловчиларнинг илтимосига кўра, республика ва унинг Компартиясининг олтин юбилейига бағишлаб, «Тошкент—дўстлик шаҳри» деган тематик кеча ўтказилди. «Биз биринчи марта овоз бераётирмиз» деган мавзудаги кечага ёшлар айниқса қизиқиб келишди. Бу кечага революция ветеранлари, йигирманчи йилларнинг комсомоллари таклиф этилди. «Бепоёндир жонажон Ватаним менинг» деган кечани ўтказишга тайёргарлик кўрилмоқда.

(ЎзТАГ).

ЧОРВАЧИЛИК—ЗАРБДОР ФРОНТ

ЯНГИЛИККА КЕНГ ЙЎЛ

Самарқанд области Нарпай районидаги «Қарноб» давлат насилчилик заводида донадор озуқа тайёрлаш цехи қурилиб ишга туширилди. Натижада ем-хашакнинг чиқиндига чиқиши бутунлай тугади, қўйларнинг маҳсулдорлиги ошди, қоракўл терининг сифати яхшиланди, ҳаражат камайиб, даромад кўпайди. Бу ҳақда завод директори И. Отақурбонов «Совет Ўзбекистони» махсус мухбирларига қуйидаги интервьюни берди.

Қоракўлчиликка ихтисослаштирилган «Қарноб» совхози давлат насилчилик заводига айлантирилди. Хўжаликда қоракўл қўйларнинг қиммат баҳо сур, кўк тери берадиган зотларини урчитиш ва кўпайтириш йўлга қўйилди. Қизилқумдаги Айқоитма тажриба фермаси шу ноёб қўйларни кўпайтиришда [illegible]. Дастлаб бир неча сур тери берадиган отарлар ташкил этилиб, кейин фермаларга айлантирилди. Завод Самарқанд қоракўлчилик илмий-тадқиқот институтининг тажриба базаси бўлиб қолди.

Шундан буён завод фермаларида сур ва кўк қоракўл тери берадиган қўйлар сони кўпайтирилмоқда. Бу борада институт олимлари чорвадорларга яқиндан ёрдам бермоқдалар. Олимлар билан чорвадорларнинг ҳамкорлиги туфайли қоракўл тери, гўшт, жун етиштиришни кўпайтириш, сортини яхшилашга қаратилган кўпгина тадбирлар амалга оширилди. Совхоздагидан эгиз қўзи, жун олишни кўпайтириш, чиқимга йўл қўймаслик, терининг юқори сорт бўлишини таъминлаш, рентабелликни кўпайтириш каби актуал масалалар муваффақиятли ҳал этилмоқда. Қўй-қўзиларни туғишни, ширали озуқалар билан боқиш, исрофгарчиликни тугатиш, замонавий усулда янги қўйхоналар қуриш, [illegible] жараёнларини механизациялаш ҳаммасининг диққат марказида бўлмоқда. Олимлар завод мутахассисларига фан-техника ютуқлари, илғор тажрибалар, зоотехника қоидаларини амалга оширишда яқиндан ёрдам бермоқдалар. Натижада завод тезда тараққиёт йўлига чиқиб олди.

Чорвадорлар олимлар олдига муҳим бир масала қўйишди. — Ҳар йили кўплаб хашак жамғарамиз-у, лекин қишлов охирига борганда озуқа етишмай қийин аҳволга тушиб қоламиз, давлатдан ёрдам сўрашга мажбур бўламиз. Бу муаммони ҳал қилишда ёрдам беришингизни сўраймиз.

Институт озуқа бўлимининг мудири, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Насрулла Йўлдошев бошчилигида бир группа олимлар кузатув ишлари олиб бориб, тўпланган хашак, унинг сарфлаш усуллари билан танишди. Ниҳоят, шундай хулосага келинди: гарчанд хашак тайёрлаш плани бажарилаётган бўлса-да, ундан фойдаланиш кўнгилдагидек эмас, хашакнинг кўп қисми чиқиндига чиқиб, исроф бўлаяпти.

— Нима қилиш керак? Олимлар яна бош қотира бошлади. Ставрополь ўлкасидаги хўжаликларда бедадан ун тайёрланаётгани, ҳатто дағал хашак донадор ҳолга келтирилиб чорва молларига берилаётгани ҳақида хуш хабар олинди. Ставрополь ўлкаси хўжаликлари-ку донадор озуқа тайёрлаётган экан, шунга мослаштирилган машина қаерда ишланган? Излаганга толе ёр деганларидек, бу саволга ҳам тезда жавоб топилди. Литва ССРдаги «Нерис» заводи ҳамма хил хашакдан ва концентратлар қоришмасидан донадор озуқа тайёрлайдиган «ОГМ-0,8» махсус машина ишлаб чиқараётгани маълум бўлди.

1972 йил сентябрь ойида Литвадан шундай машина келтирилиб заводимиз территориясига ўрнатилди. [illegible] кадрлар тайёрланди. Механик Қалдар Дусонов бошчилигида [illegible] ишга туширилди. [illegible] донадор озуқа тайёрланди.

— Бу озуқанинг хислати, тайёрлаш технологияси қандай? Шулар ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Каррак, янтоқ, шувоқ, сомон, ғўзапоя ва бошқа табиий ўтлар «КДУ-2» агрегатида майдаланиб, ун ҳолига келтирилади. Унга арпа ёрмаси, кунжара, кепак ёки бошқа хил концентратлар аралаштирилиб, [illegible] қўшилади. Сўнгра қоришма донадор озуқа тайёрлайдиган механизацияга [illegible] узатилади. [illegible] 80 процент майдаланган дағал хашак, 20 процент омухта ем бўлади. [illegible]

Қоришма механизмда қаттиқ прессланади, [illegible] 70-90 процент [illegible]. [illegible] Шу орада баъзилари майдаланиб, увоқ ҳолга келиб қолиши мумкин. Махсус [illegible] ўтиб кетган ана шундай увоқлар қайта пресслаш бўлимига ташланади. Натижада бир грамм чиқинди чиқмайди, пресслаш бўлимига қанча хашак ва концентрат қоришмаси солинса, шунча миқдорда донадор озуқа олинади. Майдаланган 10-15 миллиметрли донадор озуқа махсус бункерга совутилади. Шундан кейин тегирмон [illegible] тушаётган доналар қопга тушаверади.

Чорва моллари дағал хашак ўз ҳолича берилганда 15 процентдан 50 процентгача ейилади, [illegible] килограммида ўртача 0,2-0,4 озуқа бирлиги бўлади. Донадор озуқага айлантирилиб берилганда эса деярли [illegible] чиқармайди, [illegible] 25 процентдан 40 процентгача ортади. «ОГМ-0,8» агрегатида бир соатда бир тоннагача донадор озуқа тайёрланади. Мамлакатимиз саноати ҳар соатда [illegible] тоннагача донадор озуқа тайёрлайдиган «ОГМ-1,5», «ДГ» маркали агрегатлар ҳам ишлаб чиқармоқда. Келгусида яна шундай агрегатлар ҳам ўрнатиб, ишга туширишни мўлжаллаймиз.

Донадор озуқа ҳамма турдаги чорва молларни, хусусан қўй-қўзиларни боқиш учун мўлжалланган. [illegible] боқиш учун 70-80 процент хашак билан 20-30 процент концентрат қоришмасидан донадор озуқа тайёрланади. Унинг ҳар килограммида 55-66 грамм ҳазм бўладиган протеин тўғри келади. [illegible] учун эса 50-60 процент хашак [illegible] билан 40-50 процент концентратдан донадор озуқа тайёрланади, унинг ҳар килограммида 120-135 грамм протеин бўлади.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Қўйчилик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш ва сифатини яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорида [illegible] донадор озуқа тайёрлашни кескин кўпайтириш зарурлиги алоҳида таъкидланди. Биз ана шу қарор асосида иш олиб бормоқдамиз, [illegible] ҳамма қўйчилик фермаларимиз шундай озуқа билан боқишга кўчамиз.

Донадор озуқа қандай самаралар беришини қуйидаги мисолдан ҳам кўриш мумкин. Тажриба учун Ражаб Норматов отаридаги совлиқларни [illegible] донадор озуқа билан [illegible] Эшқувват Шукуров отаридаги совлиқларни эса одатдаги усулда — дағал хашак ва концентрат билан парваришладик. Натижа икки хил бўлди. Донадор озуқа билан боқилган совлиқлар 3,2 килограмм семирди, [illegible]

Донадор озуқанинг аҳамияти ҳақида бош чўпон, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Разоқ Жаҳонгиров бундай деди:

— Донадор озуқанинг шарофати билан мен отаримдаги ҳар 100 бош совлиқдан 200 тадан ошириб қўзи олдим, ҳар бош совлиқ ҳисобига биттадан қўзини ўстиришга қолдирдим, қоракўл терини ўтган йилдагидан кўп топширдим. Шуниси диққатга сазоворки, донадор озуқа билан боқилган қўйлар ҳам, қўзилар ҳам соғлом ўсяпти, касалликларга чалинмаяпти. Бу донадор озуқа таркибида қўй-қўзиларнинг мижозига тўғри келадиган турли хил дармон дорилар кўплигини кўрсатади.

Очил Бойбўриев, Карим Ҳасанов, Али Ҳайитов, Мардон Суяров каби бош чўпонлар отарларида, Бекназар Эшназаров, Тошботир Суяровлар бошлиқ қўйчилик фермаларида ўтказилган тажрибалар ҳам донадор озуқа билан боқилган қўй-қўзилар сермаҳсул бўлишини исботлади. Шунинг учун ҳам донадор озуқа тайёрлашни кўпайтиришга жиддий эътибор бермоқдамиз.

Заводимиз коллективи бу йилги қўзилатиш мавсумини ҳар йилгидан самарали ўтказди. Давлатга пландаги 23 минг дона ўрнига 24 ярим минг донадан кўпроқ юқори сорт қоракўл тери етказиб берилди. Беш йилликнинг ўтган уч йилида бошқа хўжаликларга салкам 13 мингта наслли қўйлар сотилган бўлса, шу йилнинг ўзида камида 6 минг бош наслли қўй сотамиз. Бунга эгиз қўзи олишни кўпайтириш йўли билан эришдик. Эгиз қўзини кўпайтиришда эса донадор озуқа ҳал қилувчи роль ўйнади.

Заводимиз давлатга иқтисодий фойда келтирувчи хўжаликка айланди. Буни қуйидаги рақамлар исбот этади. Ўтган уч йилда фақат қўйчиликдан 606 минг сўм соф фойда олинган бўлса: белгиловчи йилнинг ўзида 300 минг сўм соф фойда олишни кўзда тутмоқдамиз.

Ҳозир фермаларимизда 70 минг бошдан зиёд қўй-қўзи бор. 1972 йилда ҳар 100 бош совлиқдан 94,8 тадан қўзи олинган эди, холос. 1973 йилга келиб эгиз қўзи сони 132 тага етказилди. Биз буни донадор озуқанинг шарофати деб ҳисоблаймиз.

Донадор озуқа хўжаликка жуда катта иқтисодий фойда келтиришини назарда тутиб, яна иккита «ОГМ-0,8» агрегатини сотиб олдик. Улардан бирини тўртинчи қўйчилик фермаси марказига ўрнатяпмиз, иккинчисини июль ойида ишга туширамиз. Заводимизда учта кучли агрегат ишлай бошлагач, жуда кўп миқдорда донадор озуқа тайёрлаш, ем-хашак етишмаслиги туфайли юз берадиган қийинчиликлардан батамом қутилиш мумкин.

Активларимиз билан маслаҳатлашиб, ички имкониятларни ҳисоблаб чиқиб, белгиловчи йилда 7 минг тонна дағал хашак жамғариш ва ундан донадор озуқа тайёрлашга қарор қилдик. Ёғингарчиликлар кўп бўлиши туфайли яйловларда табиий ўтлар яхши ўсмоқда. Ўрим даври бошланди. Биринчи беда ўримини тўла тугалладик, ҳар гектар бедазордан ўтган йилдагига қараганда кўп ҳосил олдик.

Вазиятни ҳисобга олиб, мавсумда ҳамма ўтлоқ яйловларнинг хашагини сира нобуд қилмасдан ўриб олиш режаларини белгиладик. Пичанзорлар, бедазорларда 15 та грабель, 6 та пресслаш, 9 та ғарамлаш, 6 та юклаш агрегатлари ишлайди. Ҳар бир механизатор, тележкачи, шофёрга кунлик, беш кунлик нормалар белгиланган, унинг бажарилиши назорат қилиб борилади.

«ОГМ-0,8» агрегати хом ашё танламайди. Чорва моллари айрим ҳолларда ғўзапояни емайди, маккажўхори, оқжўхори поясининг бир қисмини оёқ ости қилиб ташлайди. Ўша чиқиндилар ҳам агрегатдан чиқарилиб, донадор озуқа ҳолига келтирилади. Сомондан юқори сифатли озуқа тайёрлаш мумкин. Бу йил 7500 гектар майдонда арпадан юқори ҳосил етиштирмоқдамиз, унинг сомонини йиғиштириб оламиз, концентратга аралаштириб, донадор озуқа тайёрлаймиз. Белгиловчи йилда камида 2000 тонна донадор озуқа тайёрлашни планлаштирдик, шу кунгача 500 тоннага яқин шундай озуқа тайёрланиб, омборларга босиб қўйилди.

Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, ўтган йиллардан қолган ва ярокsиз деб топилган хашаклардан ҳам донадор озуқа тайёрлаш мумкин. 1973 — 1974 йиллар чорва қишлови даврида фермаларимизда 2 минг тонна хашак ортиб қолди, уни озуқа цехи ихтиёрига топширдик ва юқори сифатли донадор озуқага айлантирдик. Донадор озуқани омборларда узоқ муддат сақлаш мумкин, ёғингарчиликлардан эҳтиёт қилинса сифати бузилмайди.

Заводимизнинг иккинчи ва учинчи фермаларида 37 минг бош қўй-қўзи бор. Мутахассислар ва чўпон-чўлиқлар билан маслаҳатлашиб, уларнинг ҳаммасини шу йилдан бошлаб донадор озуқа билан боқишга ўтказишни маъқул топдик. Ҳар бир қўй ҳисобига ўртача 70—80 килограмм шундай озуқа тайёрлаб қўямиз. 1975 йилнинг охиридан бошлаб эса мавжуд қўйларнинг ҳаммасини қиш фаслида донадор озуқа билан парваришлашга кўчирамиз, шунга яраша озуқа тайёрлаймиз.

Юқорида заводимиз фермаларида 70 минг бош қўй-қўзи борлиги айтилди. Беш йиллик охирига бориб, уларнинг сонини 100 минг бошга етказиш тадбирларини кўрмоқдамиз.

Бироқ, яйловлар қўйчиликни ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтиришнинг асосий манбаи эканини унутмаслигимиз керак. Хўжалигимиз территориясида 148 минг гектар яйлов бор. Шундан 35 минг гектари серўтдир. Яйловларнинг бир қисми саксавулзорларга айлантирилиб, бир қисмига изень ўти экилди. Ўтган йили 7 минг гектар яйловни сим билан ўраб, қўй-қўзиларни навбат билан ўтлатишни ташкил қилдик. А. Юсупов бошлиқ ферманинг 4 минг бош қўйи 24 та катакда навбатлаб ўтлатилмоқда, суғорилмоқда. Катак усулининг қўлланилиши ферма ходимлари сонини 50 процент қисқартириш имкониятини берди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Олмаотада қўриқ ерлар ўзлаштирила бошланганлигининг 20 йиллигига бағишланиб ўтказилган тантанали мажлисда сўзлаган нутқида ишлаб чиқаришни янада ихтисослаштириш ва концентрациялаш, хўжаликлараро кооперацияни чуқур ривожлантириш эндиликда мамлакат қишлоқ хўжалигини тараққий эттиришнинг энг муҳим туб масалалари бўлиб қолаётганлигини алоҳида таъкидлади.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг сермазмун ва ёрқин нутқида баён этилган фикрлар биз чорвадорларга ҳам тўла тааллуқлидир. Чорвачилик, хусусан, қўйчиликни фан-техника ютуқлари, илғор тажрибалар асосида ривожлантирамиз, донадор озуқа тайёрлашни кескин кўпайтириш йўли билан қоракўл тери, гўшт, жун миқдорини оширамиз, сифати ва сортини яхшилаймиз. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик юбилейини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб оламиз.

ФЕСТИВАЛЬ ДАВРАСИДА

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ

МУСТАҚИЛ АФРИКА КИНОСИ

Умару ГАНДА,
режиссёр, Нигер.

— 1960 йилнинг тарихда «Африка йили» бўлиб кириб қолиши бежиз эмас. Худди ўша йили қора Африканинг кўпчилик мамлакатлари миллий мустақилликка эришди. Ҳамон ўз эрки учун кураш олиб бораётган Мозамбик, Гвинея (Биссау), Жанубий Африка, Жанубий Родезия ва Ангола ватанпарварларидан бошқа ҳамма Африка халқлари асосан 1960-1963 йиллар орасида озодликка эришди.

Бу мамлакатлар кинематографияси маҳаллий шароит билан ҳисоблашган ҳолда тараққий этди. Лекин уни уч аспектда характерлаш мумкин. Бир қатор Африка давлатларида (Жазоир ва Гвинея) кинематография давлат назоратига олинди, бошқа мамлакатлар эса, аралаш кино жамиятлари тузиш йўлидан бормоқдалар, учинчилари кинони хусусий қўлларда қолдирганлар.

Африкада биринчи аёл-режиссёр Сара Малдорор Ангола кино тарихининг дастлабки саҳифаларини ёзди. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, унинг «Монангамбо» қисқа метражли ва «Бантилар учун қурол» бадиий фильмлари мустақиллик учун кураш бораётган бир пайтда миллий кинематография асосида яратилди.

Қитъамизда икки юз йигирма беш миллиондан ортиқ аҳоли бор. Унинг 90 проценти ҳамон саводсиз қолмоқда. Биз бу балодан қутилиш йўлларидан бири экран тилини мукаммал эгаллаш деб биламиз ва шу мақсад йўлида хизмат қиладиган, сиёсий мустақиллик, ижтимоий прогрессга эришишимизда беқиёс кўмак берадиган кинодан умидимиз катта.

— «Кабаскабо» фильмининг яратилиш тарихи ва темаси ҳақида қисқача сўзлаб берсангиз.

— Ниамедаги «Маданият ва кино» ўқув клубида қатнашиб юрганимда студентлар, ҳар ким мустақил сценарий ёзиб, режиссурасини ҳам ўзи ишлаб тайёрласин, энг яхшисини қўямиз деб таклиф киритишди. Менинг «Кабаскабо» сценариям энг яхши деб топилди. Продюссер излашга ҳам ҳожат бўлмади. Клуб менга плёнка берди, ҳамма ишлаб чиқариш харажатларини ўзи кўтарадиган бўлди. Картина ҳаммаси бўлиб 50 минут давом этади. Биз уни икки ҳафтада суратга олдик. Уч француздан—икки техник ва бир оператордан ташқари группамизнинг ҳаммаси африкалик эди. Агар ўзимни ва бош ролни ижро этган Золини Сулейни ҳисобламасак, картинада фақат актёр-ҳаваскорлар суратга тушишган. Фильм мамлакатнинг тўрт шаҳрида оригинал вариант — хаус, жерма ва сонган тилларида намойиш этилди.

Африкаликларда ўз-ўзини англаш туйғусининг уйғонишини кўрсатиш «Кабаскабо»нинг бош темасидир.

Осиё ва Африка мамлакатларининг II Халқаро кинофестивалида ҳам қатнашган эдим. Совет киносанъаткорларининг ташаббуси билан 1968 йили дастлабкиси бўлган бу халқаро киноанжуманнинг ажойиб традицияга айланиб қолишини қизғин табриклайман. Фестивалнинг биз африкаликлар учун беқиёс қиммати бор. Биз ҳали мукаммал, юксак идеалларга хизмат қиладиган юксак санъат намуналарини яратганимизча йўқ. Биз чет эл, биринчи навбатда совет кино санъатидан ўрганишни давом эттирмоқдамиз. Мазкур фестивалда қатнашувимиз ҳам ана шу ўрганишнинг давомидир. Биз бу ерда номи жаҳонга машҳур кино режиссёрлар, актёр ва актрисалар, кино мутасаддилари билан учрашиб, фикр алмашамиз. Уларнинг юксак маҳоратларидан «ранг» оламиз.

Улуғ Ленин бир вақтлар санъатлар ичида энг муҳими кинодир деган эди. Бу сўз биз учун айни шу вақтда актуалдир. Биз кинони қитъамиз олдида турган эзгу мақсадлар йўлида хизмат қилдиришда давом этаверамиз.

Суратда: фестивалда қатнашаётган кубалик режиссёр Рохелио Парис (чапдан иккинчи) Тошкент олий ўқув юртларида таҳсил кўраётган ўз ватандошлари даврасида.

А. Тўраев фотоси.

ИККИ ФИЛЬМ—БИР МАВЗУ

ФЕСТИВАЛЬ ЭКРАНИ

Фестиваль экрани ранг-баранг фильмларга бой. Турли мамлакатлар суратга олган бу асарлар бир-биридан мавзу ва уни талқин этиш усули жиҳатидан фарқ қилади. Лекин фестивалнинг гуманистик шиорига жавоб берувчи ана шу киноленталар ўртасида муштаракликлар ҳам бор.

Мана, икки фильм: «Муҳаббат нима?» (Япония) ва «Орномус қадри» (Туркия). Япон режиссёри Югизуру Хероса сценарийнавис Я. Танама илгари сурган фикрни лирик-психологик кадрларда очишга интилади. Севги ва бурч, дўстлик ва садоқат ҳақида ҳикоя қилувчи бу асар соддагина сюжетга, ихчам композицияга эга. Гўзал, донишманд қиз (артистка Мари Омати) ва серташвиш йигит (артист Кекзаку Морити) ўртасида самимий муносабатларни кўрамиз, уларнинг сўзларига ишонамиз. Шўх, латофатли қиз илк севгисини бастакор йигитга ҳадя этмоқчи бўлади. Йигит ҳам шунга мойилдек кўринади аввал. Лекин у ўзга қизга-боғча мураббиясига сўз берган, унга содиқ қолишга аҳд қилган. Режиссёр бу мураккаб масалани осонгина ҳал этмайди. У ўзининг ёш қаҳрамонлари муносабатларини, уларнинг ҳатти-ҳаракатлари, ички кечинмаларини очиқ-ойдин кўрсатиш учун иккинчи сюжетдан ҳам фойдаланади, севги муносабатларини кенг ёритиш ниятида ёшларнинг ҳис-туйғуларини бўрттириб ифода этувчи кадрлар яратади. Меҳмонхона бекасининг ўз севгисидан воз кечиши тарихи лирик, ҳаттоки юмористик планда кўрсатилади. Умуман, психологик ҳолатларни тасвирловчи кадр-эпизодлардан ҳоли бўлмаган бу фильмда ёқимли музика садолари, ҳазил-мутойиба,ранг ва тусларнинг бирлиги томошабинни мафтун этади. Мусиқа санъати устаси Тоцудзе фильмнинг драматургия қурилишига мос келадиган куй ва ашулалар ёзган. Фильм устида ишлаган барча санъаткорлар инсоннинг олижаноб туйғуси юксак мақсадларга хизмат қилиши кераклигини эслатиб ўтадилар.

Худди ана шу мавзуни турк санъаткорлари ҳам ёритганлар. Режиссёр Ильмоз Доору мураккаб композиция яратади. У эпизодларни моҳирлик билан тизиб, оддий деҳқон оиласини кундалик ҳолатини кўрсатишга, машаққатли меҳнатдан эзилган, заҳмат чеккан, лекин букилмаган, тиз чўкмаган турк қизининг муҳаббати, иродаси ва ақл-заковатини кўрсатишга интилади. Қиз (бу ролни турк артисткаси Тюркан Шарай эҳтирос билан ижро этади) отасининг ўлимидан сўнг қарздан қутулиш йўлини ўйлайди. Ниҳоят, фақат ўзининг қарзинигина эмас, балки ҳамқишлоқлари ноиложликдан берган тилхатларни йўқ қилиш мақсадида тадбир қўллайди. Турк кинематографчилари бош роль ижрочисининг маҳоратига ишонган ҳолда асосий диққатни актриса Тюркан Шарай қатнашган эпизодларни ҳар жиҳатдан пухта ишлашга қаратганлар.

Хуллас, икки асар асосида бир мавзу ётади. Бу киноленталар бир-биридан услуб, бадиий шакл жиҳатдан фарқ қилади. Уларнинг ечими ҳам бир-биридан фарқ қилади гўё: япон фильми ўз ҳаёжонини яширишга уринган қизнинг қўшиғи билан, турк фильми эса қонли кураш билан томом бўлади. Лекин иккала асар ҳам кучли муҳаббат ва у билан боғлиқ бўлган юрак изтироблари ҳақида, садоқат, ирода ҳақида ҳикоя қилади. Тўғри, бу асарларда мураккаб мавзулар ижтимоий, социал проблемалар билан чамбарчас боғланган ҳолда кўрсатилмайди. Муаллифлар ўз олдиларига бундай вазифани қўймаганлар ҳам.

Ҳ. АКБАРОВ,
киношунос.

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИДА

СУҒОРИШ ШАРОФАТИ

Донецк областининг Марьин районидаги «Родина» колхозида областда энг йирик суғориш системасининг иккинчи навбати қуриб битказилди. Суғориш канали 1700 майдон — хўжаликдаги ерларнинг деярли ярмидан кўпини обиҳаёт билан таъминлайди.

Колхоз ерлари асосан қирлардан иборат. Бу ерда бунёд этилган сунъий денгиз ерларни етарли сув билан таъминлаш имконини бермоқда.

Суғориладиган ерларнинг майдони кўпайгандан буён колхоз даромади ортиб бормоқда. Ўтган йили хўжалик 300 минг сўмлик қўшимча даромад қилди. Яқингинада битказилган суғориш системаси беш йил ичида ўзини қоплайди. Колхозда кузги дон ва арпадан мўл ҳосил етиштириш кўпайди. Эртанги картошка ва кўпйиллик ўтлар майдони кенгайтирилди.

Донецк областининг кўпчилик хўжаликлари маҳаллий сувлардан суғориш учун фойдаланиш йўлини қидириб топмоқдалар. Йил охиригача областда 10 минг гектар ерга сув чиқарилади. Бу ерда ҳаммаси бўлиб, суғориладиган ерларнинг ҳажми 147 минг гектарга етказилади.

БОЛТИҚ БЎЙИДА ЭНГ УЛКАН

Литванинг ғарбий қисмида, Плунги саноат марказининг чеккасида Болтиқ бўйида энг йирик ғалла маҳсулотлари комбинати қурилиши бошланди. Корхона йиғма блоклардан монтаж қилиниб, тикланади. Комбинатда аралаш ем заводи, элеватро, тайёрлов ва қуриштирувчи цехлар бўлади. Комбинатдаги барча ишларни механизациялаш ва автоматлаштириш назарда тутилган.

Комбинат 1977 йилда лойиҳадаги қувват билан ишлай бошлайди. Бу ерда бир кеча кундузда 500 тоннадан ортиқ аралаш ем ишлаб чиқарилади. Бу миқдор ҳозир Литвада барча корхоналар ишлаб чиқараётган маҳсулотдан бир неча баравар ортиқ бўлади.

ДЕНГИЗ ТУБИДА ҚУВУР

Озарбайжонда яқинда очилган катта нефть-газ конини қитъа билан боғловчи сув ости қувури ётқизила бошлади. «Азморнефтестрой» трестининг коллективи трассада дастлабки бир неча километр қувур ётқизди. Озарбайжонда биринчи марта Каспийнинг чуқурлиги 25 метрга борадиган участкаларида пўлат қувурлар ётқизилмоқда.

Қувурчилар Бокудан 75 километр жанубда полигон барпо қилдилар. Бу ерда алоҳида-алоҳида қувурлар борадиган қилиб пайвандланмоқда. Коррозияга чидаш берувчи қувурлар кема ёрдамида трассага олиб борилиб денгиз тубига туширилмоқда.

Каспий тубидан ётқизилган нефть ва газ қувурларининг жами узунлиги қарийб 300 километрга боради. Сув ости линияларини қуриш осон иш эмас, аммо кетган ҳаражатлар тезда қопланади.

Беш йиллик охиригача Каспийда яна 125 километр янги қувурларни ётқизиш мўлжалланади.

ФРУНЗЕ САМОСВАЛЛАРИ

Фрунзе автомобиль йиғув заводининг машиналари мамлакатимизда анча шуҳрат топган. Бу ерда ишлаб чиқарилаётган «ГАЗ-53 Б», «САЗ-3502» автосамосваллари Узоқ Шарқда, Болтиқбўйи республикаларида, Узоқ Шимолда ҳамда Ўрта Осиё даштларида ишлашга мўлжалланган.

Чунончи, «САЗ-3502» самосвали агар зарур бўлган тақдирда кузови 2 метрдан ортиқ юқорига кўтарилиб, юкни мўлжалланган баландликка тўка олади.

Фрунзе автомобилсозлари беш йилликнинг сўнгги йилига мўлжалланган маррага шу йилнинг ўзидаёқ эришиш учун мусобақани кучайтирмоқдалар. Суратда: «САЗ-3502» автосамосвали.

(ТАСС).

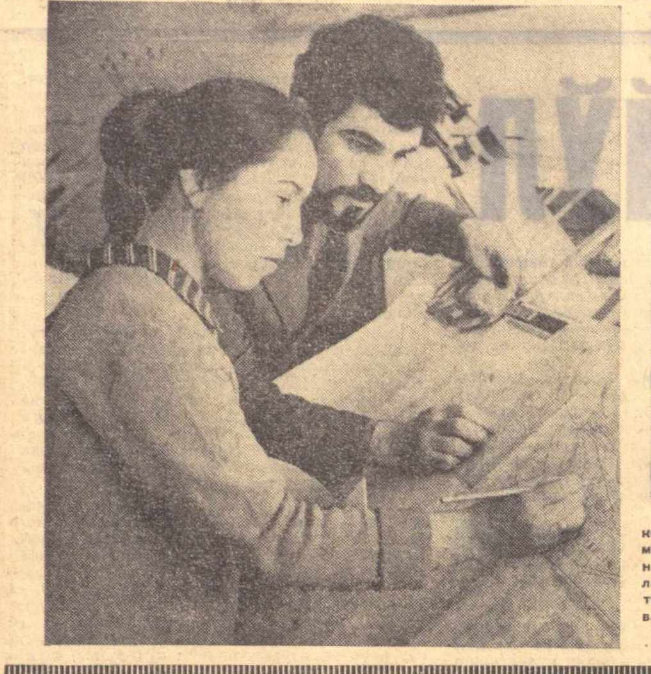

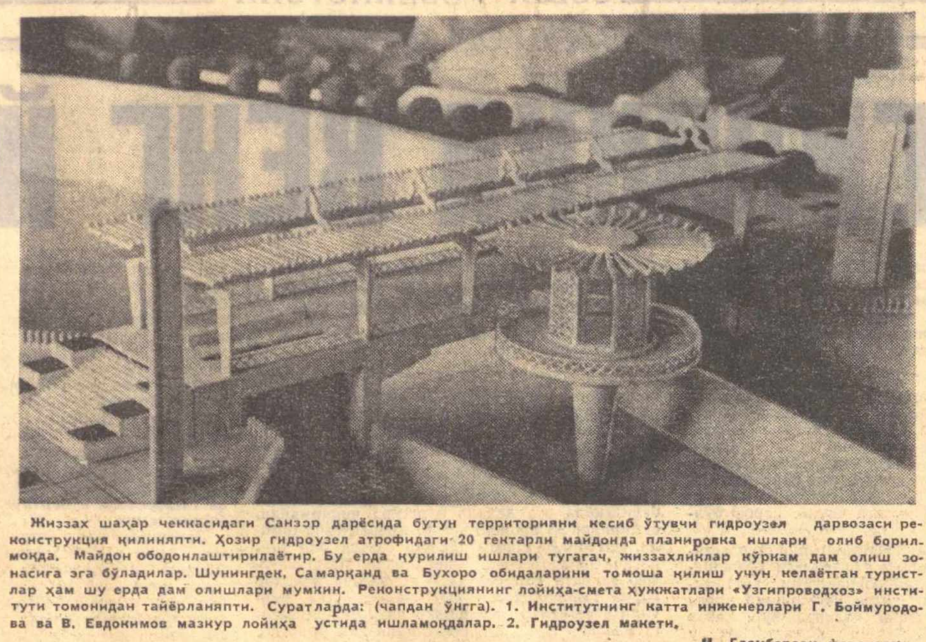

Жиззах шаҳар чеккасидаги Санзор дарёсида бутун территорияни кесиб ўтувчи гидроузел дарвозаси реконструкция қилиняпти. Ҳозир гидроузел атрофидаги 20 гектарли майдонда планировка ишлари олиб борилмоқда. Майдон ободонлаштирилаётир. Бу ерда қурилиш ишлари тугагач, жиззахликлар кўркам дам олиш зонасига эга бўладилар. Шунингдек, Самарқанд ва Бухоро обидаларини томоша қилиш учун келаётган туристлар ҳам шу ерда дам олишлари мумкин. Реконструкциянинг лойиҳа-смета ҳужжатлари «Узгипроводхоз» институти томонидан тайёрланяпти. Суратларда: (чапдан ўнгга). 1. Институтнинг катта инженерлари Г. Боймуродова ва В. Евдокимов мазкур лойиҳа устида ишламоқдалар. 2. Гидроузел макети.

И. Глауберзон фотолари.

АХБОРОТ

БИЗГА ЁЗАДИЛАР

ТЕЛЕФИЛЬМЛАР КЎРИГИ

Кончилар шаҳри Донецкда 12 майда ишчилар синфи тўғрисидаги телевизион фильмларнинг Бутуниттифоқ кўриги очилди. Кўрикда «Ўзбектелефильм» студияси «Уззукун шамол» ва «Серпантин» фильмлари билан иштирок этди. Электр станциялари бунёдкорларига бағишланган «Уззукун шамол» фильмига Мухтор Оғамирзаев режиссёрлик қилган. «Серпантин» қисқа метражли ҳужжатли фильм бўлиб, унда шоферлар ва шифобахш гиё йиғувчилар тўғрисида ҳикоя қилинади.

А. НИЗОМОВ.

ТОМОШАБИНЛАР ҲУЗУРИДА

Фарғонадаги Максим Горький номли драма театри коллективи Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик юбилейи шарафига тадбирлар ишлаб чиқишган. Ҳозир ижодий коллектив ана шу план асосида колхоз клублари ва дала шийпонларида бўлиб, пахтакорларга маданий хизмат кўрсатмоқда.

Яқинда театрнинг Қирғизистонда хизмат кўрсатган артист Ерқиной Ҳатамова, хушовоз хонандалар Ўринбой Ортиқов, Мамадали Азимов ва бошқалардан иборат бир группа санъаткорлари бир ҳафта мобайнида Ленинград районидаги қатор хўжаликларда бўлиб, ўз санъатларини намойиш этишди.

К. МАДУМАРОВ.

* * *

Совет Иттифоқи халқ артисти, СССР Давлат мукофоти лауреати Ҳалима Носирова бир неча кун наманганлик санъат шинавандаларининг меҳмони бўлди. Ўзбек саҳнаси булбули 60 ёшга тўлиши муносабати билан Наманганадаги Алишер Навоий номли область музикали драма ва комедия театрида юбиляр билан учрашув бўлиб ўтди. Ёзувчи Санжар Тилла Ҳ. Носированинг ҳаёти ва ижод йўли тўғрисида сўзлаб берди. Шаҳар жамоатчилиги номидан абрли газламалар комбинати мастери М. Ҳамдамова, шаҳар халқ маорифи бўлими мудирининг ўринбосари Л. Линская ва бошқалар юбилярни қизғин табрикладилар.

Ана шундай учрашув кечалари областнинг Тўрақўрғон, Учқўрғон, Чуст, Поп, Норин, Янгиқўрғон, Уйчи районларида ва қардош Қирғизистон ССРнинг Ўш шаҳрида ҳам бўлиб ўтди.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

ТАБАРРУК ТЎН

Пишқўрғон баҳаво, кўркам жойлардан. Қишлоқнинг бир чеккаси осмонўпар Олой тизма тоғларига тирмашиб кетган. Бу ерда аср тенгдошлари — кўп воқеаларнинг гувоҳи бўлган отахон ва онахонлар жуда кўп. Йўлингиз тушиб қишлоқдаги «Ленинизм» совхозига бориб қолсангиз ана шундай табаррук кишилардан бири Мамадали ота Толиббоев ҳақида ҳамқишлоқларининг илиқ сўзларини эшитасиз. Мамадали ота колхоз қурилиши ва уни мустаҳкамлаш, босмачиларга қарши кураш йилларида жасорат кўрсатганлардан.

Ишкомлари баланд кўтарилган чорси ҳовлига кириб отани олма дарахтларига шакл бериб юрган пайтида учратдик. У бизни хушнудлик билан қарши олиб, ичкарига бошлади. Бир пиёла чой устида ўтган-кетганлар тўғрисида гап кетди. Отахон билан суҳбатлашар эканмиз, ранги уникa бошлаган, осиғлиқ банорас тўн эътиборимни тортди. Ажабо, шаҳардаги шойи тўқиш фабрикасида кўпгина бекасамларни кўрганман. Аммо, бунақасини ҳеч учратмагандим, бичими ҳам бошқача. Уй эгаси разм солиб турган экан кулиб деди:

— Пайқабсизлар-а? Бу ўтган замон буюми. Бунақанги кийимлар ёшларнинг кўзига дарров бўлакча туюлади. Бу отадан тўёна. У киши, ўз қўллари билан устимга кийгизиб қўйганлар. Ўша пайтларда бундай буюмни битта сигирга аранг берарди.

— Ота дейсизми? — ҳайрон бўлиб сўрадим. Саволимга жавобан Мамадали ота ҳикоясини бошлади.

... Ўттизинчи йилларнинг охирлари. Мамадали Толиббоевнинг дурадгорликда ном чиқарган пайтлари. «Мамадали ўз тешаси билан ёғочга жон киритиб юборади», дейишарди ўша вақтларда у тўғрида гап кетганда. 1939 йилда бутун мамлакатга довруғ таратган Катта Фарғона канали қурилиши бошланди. Ўз миқёси билан ўша давр учун улкан бўлган бу қурилишга республикамизнинг ҳамма еридан, турли касб эгалари ҳашарга келабошладилар. Уста Мамадали ҳам умумхалқ ҳашарига етиб борди.

Техника кам, асосий иш қўл кучи билан бажарилар эди. Дурадгорлар эса қўл меҳнатини иложи борича енгиллатиш учун тинмай изланишарди. Кунларнинг бирида ҳашарчиларга бош бўлиб келган колхоз раиси Набижон Турсуновга уста Мамадали юрагидаги гапларни очиб ташлади.

— 3 туп қайрағоч билан 1-2 туп терак бўлганида тупроқ чиқарадиган ажойиб мослама ясардим, — деди у.

— Нега бўлмасин, — деди раис устага синовчан тикилиб, — Агар сиз шундай хайрли ишнинг уддасидан чиқа олсангиз, кераклн материални топиб берамиз...

Уста Мамадали ёнига икки шогирдини олиб ишга тушиб кетди. Орадан бир ҳафта ўтгач, канал қурилишининг ҳозирги Андижон районига қарашли Чинорчек қишлоғидан ўтган жойида ёғочдан ясалган ва ҳозирги экскаваторни эслатувчи ёғоч «машина» пайдо бўлди. Қурилма 4 та оғир тўнкага ўрнатилган. Ўртасида бошқарувчи ўтиради. Қурилманинг олдинги қисмидан юқорига кўтарилган қайрағоч нарвон орқали ўтган пўлат сим учига ковушсимон яшик илинган. Симнинг иккинчи учи эса бошқарувчи олдидаги арава ғилдирагисимон чамбарга келиб уланган. Яшикка бир йўла 300-350 килограмм тупроқ солиб юқорига чиқариш мумкин. Бунинг учун бошқарувчи ғилдиракни айлантиради ва тупроқ юқорига кўтарилгач, иккинчи чамбарга қўл узатиб уни бурашга тушади. Қарабсизки яшикдаги тупроқ қурилма турган жойдан бир неча метр нарига тўкилади.

Худди ўша кезларда канал қурилишига Йўлдош ота Охунбобоев ташриф буюрдилар. Табиийки, бу янгилик отага аллақачон етказилган. У янги қурилма ишини бир оз томоша қилди. Тузилишини синчиклаб кўрди. Бошқарувчи билан суҳбатлашди. Айниқса отага қурилманинг бир ердан иккинчи жойга жилдириш осонлиги маъқул келди. Шу куни тушлик пайтида каналнинг уста Мамадали ҳамқишлоқлари ишлаётган участкасида катта йиғилиш ўтказилди. Тумонат одам йиғилди.

— Мана шу уста, ҳозирги тўпланишимизнинг сабабчиси, — деди Йўлдош ота атрофдагиларга мамнунлик билан боқаркан. — Бу киши ишбилармонлик билан ўзини танитди.

Йўлдош ота халойиқнинг гулдурос қарсаклари остида уста Мамадалига тўнни кийдириб қўйди...

Мамадали ота шуларни мароқ билан ҳикоя қилиб бераркан, «ота берган бу тўнни ажойиб ёдгорлик сифатида кўз қорачиғидек сақлаяпман», — деди.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.
Янгиқўрғон райони.

ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

КАЛИНИН. Бологоводаги «Строммашина» заводида биринчи товуш ўтказмайдиган плиталар ишлаб чиқарувчи автоматик линия тайёрланди. Бу плиталар қурилишда жуда зарур: майдаланган минерал пахтадан ясалган плиталар шовқинни қарийб ўтказмайди.

Линияни Киевдаги «Гипростроммашина» институти ишлаб чиққан. Линия 100-125 минг квадрат метр акустик плита тайёрлаб беради. Янги автомат линиялари шу қурилиш материалларини чет эллардан харид қилишдан воз кечишга имкон беради.

ЕРЕВАН. Қишлоққа атаб ясалган «4А 63» электр моторлари чорвачилик фермаларида ем-хашак улашувчи механизмлар ва вентиляция установкалари пухта ишлашини таъминлайди. Ереванддаги электр мотор заводи шундай моторларни кўплаб ишлаб чиқаришни ўзлаштирди.

Конструкторлар қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ўзига хос хусусиятини назарда тутиб, моторга бир қанча янгиликлар киритдилар. Моторлар сернам, кимёвий емирувчан муҳит шароитларида тўхтамай ишлайверади. Шу сабабдан улар чорвадорларнинг аслаҳалари орасида мустаҳкам ўрин олади. Янги электр моторларни «Союзсельхозтехника» бирлашмасининг мамлакатимиз турли районларидаги бўлимлари етказиб беради.

(ТАСС мухбири).

ФУТБОЛ

МУРОСАСИЗ УЧРАШУВЛАР

«А» класс олий лига командалари навбатдаги еттинчи тур ўйинларини ўтказдилар. Башарти олдинги давра учрашувлари бир мунча осойишта ўтган ва 8 учрашувдан олтитасида кучлар тенг келган, шу жумладан тўрт матчда ҳисоб очилмаган бўлса, бу тур ниҳоятда муросасизлиги билан ажралиб туради.

Тошкентнинг «Пахтакор» командаси Олмаотада маҳаллий «Қайрат» футболчилари билан ўйнайди. Икки қардош республика командаларининг мусобақаси ҳамма вақт жуда кескин, қизғин курашлар билан ўтади. Ўтган кунги учрашув ҳам шундай бўлди.

Мезбонлар ҳисобда илгарилаб кетганларига қарамай, пахтакорчилар кўтаринки руҳда ўйнаб, иккинчи таймнинг 21- минутида ҳисобни тенглаштиришга муваффақ бўлдилар. — 3:3. Аммо «Қайрат» ҳужумчиси А. Ионкиннинг ўйинда яна бир тўп киритиши мезбонлар ғалабасини таъминлади.

СССР биринчилиги мусобақаларининг чорак қисми тугади. Шу боисдан баъзи хулосаларни айтиб ўтиш ўринлидир. «Пахтакор» командасининг ҳужумчилари ўйин сари активлашиб бормоқда. Чемпионат бошларида бу звено анча суст ўйнади. Дастлабки тўрт учрашувда пахтакорчилар рақиблар дарвозасини фақат бир марта ишғол қилган бўлсалар, кейинги уч ўйинда ўнта тўп киритиб, шу кўрсаткич бўйича мамлакатимизнинг ман-ман деган командаларини ҳам орқада қолдириб кетдилар. Лекин футбол баҳсларида ёлғиз ҳужумчилар ҳаракати билан иш битмайди. Баъзан ҳимоячилар айби билан ютуқ бой берилиши мумкин. Сирасини айтганда командамизда худди ана шу звено «оқсамоқда». Ўтказиб юборилган тўплар бўйича «рекорд» пахтакорчиларга тегишли экани ҳам шундан. Команда мутасаддилари ҳимоя ва ярим ҳимоя қаторини кучайтириш чорасини кўришлари лозим.

Тур муросасиз ўтганини қолган учрашувларнинг натижалари ҳам кўрсатиб турибди. «Динамо» (Тб) — «Арарат» — 1:0, «Динамо» (К) — «Спартак» — 1:0, «Динамо» (М) — «Торпедо» — 2:0, «Шахтёр» — «Карпат» — 2:1, «Нистру» — «Черноморец» — 1:2, «Заря» — «Днепр» — 1:1.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Қўғирчоқ фильм. 10.20 — **Экран ҳандаси.** 11.00 — МОСКВА. 16.35 — ТОШКЕНТ. 16.45 — Қўғирчоқ фильм. 16.55 — «Бойчечак». 17.30 — «Фан программаси. 17.55 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 18.35 — **Оламга сайёҳат.** 19.25 — «Ахборот». 19.40 — Идеология ва ҳаёт. 20.10 — «Ахборот». 20.30 — Республика областлари телефестивали. **Экранда — Бухоро области.** 22.00 — «Вақт». 22.30 — **Халқ номзодлари** (телеочерк). 22.40 — Ўзбекистон халқ шоири Уйғун (адабий портрет). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.10 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 16.35 — МОСКВА. **Бегоналар** (бадиий фильм). 17.20 — Цирк саҳнасида. 17.45 — Мультфильмлар. 18.20 — СССР — Австрия ҳамкорлик алоқалари. 18.50 — 1974 йил қўшиқлари. 19.20 — **Мўъжизасиз мўъжизалар.** 20.00 — **Иссиқкўлнинг алвон лолалари** (бадиий фильм). 22.00 — Буни ҳамма билиши керак (Тошкент). 22.30 — В. Соколов поэзияси. 22.55 — **Телеминиатюралар.** 24.00 — Спорт кўрсатуви. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.20 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25/V да **Севилья сартароши,** 26/V да **Корсар.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/V да **Оқшомдан тушгача,** 26/V да **Йўқолган узук.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА 25/V да **Жоним фидо,** 26/V да **Ҳижрон**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Қизил бодрезак — «МИР», С. РАҲИМОВ номли, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Мен чегарада хизмат қиламан — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Пан Вонннинг тўйи — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ерда ҳаёт бўлсин деб — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Ўзбекистон ССР Қурилиш материаллари саноати министрлигининг

ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ВА ЛОЙИҲА ИНСТИТУТИ

лабораториялар бўйича вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: хом ғишт, керамик безак плиткалари, сунъий серкавак тўлдирувчилар, материалларнинг қурилиш-техникавий хоссасини текшириш, физик-химиявий аниқловчилар, химик-аналитик ишлар;

катта илмий ходимлар: автоклав материаллар, тўқима-материаллар, материалларнинг қурилиш-техникавий хоссасини текшириш;

кичик илмий ходимлар: сунъий серкавак тўлдирувчилар (2 ўрин), тўқима материаллари.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пушкин кўчаси, 66-уй, ёки Бузулук кўчаси, 13-уй. Телефонлар — 32-34-47; 53-47-14.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА ТОМОШАБИНЛАР ТАЛАБИГА КЎРА
31 май кеч соат 8 да, 1 июнь кундуз соат 4 ва кеч 8 да

«ХАНДА ОҚШОМИ»

САҲНАДА «ТЕЛЕВИЗИОН МИНИАТЮРАЛАР ТЕАТРИ» ВА «ЭКРАН ХАНДАСИ»

Ўзбекистон ССР халқ артисти ОМИНА ФАЕЗОВА

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: ОЛМАХОН ҲАЙИТОВА, ЭРГАШ КАРИМОВ, ТУРҒУН ХОНТЎРАЕВ;

Артистлар: Ҳасан ЙЎЛДОШЕВ, Роза КАРИМОВА, Ҳусан ШАРИПОВ, Садир ЗИЁВУДДИНОВ, Абдураҳмон АҲМЕДОВ.

Машҳур аскиячилар: Зайнобиддин ЮСУПОВ (Марғилон), Одилжон ОХУНЖОНОВ (Тошкент).

Солистлар: Фахриддин УМАРОВ, Ойша РАҲМОНОВА, Гулчеҳра ИСМОИЛОВА, Малика АҲМЕДОВА.

Ханда оқшомини Ҳасан ЙЎЛДОШЕВ ва Ҳусан ШАРИПОВ олиб борадилар.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

АСТРОНОМИЯ ИНСТИТУТИ

ўлчов комплексининг илмий-техника эксплуатацияси (Қашқадарё область Китоб шаҳрида ишлаш учун) **сектори мудири вазифасига**

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурсда физика-математика фанлари доктори ва кандидатлари қатнашишлари мумкин.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700000, Тошкент, ГСП, Астрономическая кўчаси, 33-уй.

●

Н. А. СЕМАШКО НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ КУРОРТОЛОГИЯ ВА ФИЗИОТЕРАПИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ **1974 — 75 ўқув йилига қуйидаги мутахассисликлар бўйича:**

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КЛИНИК ОРДЕНАТУРАГА

Курортология ва физиотерапия; ревматология, кардиология, даволаш физкультураси ва врач назорати;

СИРТҚИ АСПИРАНТУРАГА

ички касалликлар, акушерлик-гинекология.

Конкурсда қатнашувчилар: институт директори номига ёзилган ариза билан бирга таржимаи ҳоли, кадрлар ҳисоби бўйича варақа, характеристика, диплом нусхаси, икки дона фотосуратларни қўшиб топширадилар.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: 700000, Тошкент, ГСП, Хуршид кўчаси, 13- уй.

●

Бутуниттифоқ Давлат «СОЮЗДОРНИИ» йўллар илмий тадқиқот институтининг

ЎРТА ОСИЁ ФИЛИАЛИ

Йўллар устини қоплаш лабораторияси мудири вакант вазифасига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурсда фан доктори ёки кандидати илмий даражасига эга бўлганлар ҳамда катта ишлаб чиқариш тажрибасига, илмий ишларга ва ихтироларга эга бўлган юқори малакали мутахассислар қатнашишлари мумкин.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-41, Морозов кўчаси, 49-уй.

●

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ КОНСЕРВАТОРИЯСИ

кафедралар бўйича қуйидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

концертмейстерлик класси, методика ва практика — доцентлар (3), **катта ўқитувчилар** (3), **ўқитувчилар** (4).

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пушкин кўчаси, 31-уй.

ТОШКЕНТ ТЕХНОЛОГИЯ ТЕХНИКУМИ

(2-Сельмашская проезди, 15-уй).

20 ИЮНЬ ЭРТАЛАБ СОАТ 10 ДАН БОШЛАБ **техникумга кирувчи абитуриентлар учун**

«ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИ»НИ ЎТКАЗАДИ

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

27 МАЙ, ДУШАНБА.

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 18.05 — ТОШКЕНТ. 18.10 — Мультфильм. 18.20 — Тележурнал. 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Оламда нима гап? 19.50 — Раққоса хиром этганда. 20.20 — Ёзувчи ва замон. 20.50 — «Ахборот». 21.10 — Халқаро кинофестиваль кундалиги. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Халқ номзодлари. 22.50 — **Чегарада ўқ узилди** (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.15 — ТОШКЕНТ. 10.45 — Бадиий фильм. 12.00 — МОСКВА. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Болалар учун кўрсатув. 19.30 — Халқ номзодлари. 20.15 — Музикали программа. 20.45 — **Харобадаги отишмалар** (бадиий фильмнинг 1- серияси). 22.00 — Ҳужжатли фильмлар экрани. 22.30 — Қўшниларимиз. 23.15 — Концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.05 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

28 МАЙ, СЕШАНБА.

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.15 — ТОШКЕНТ. 10.50 — [illegible] (бадиий фильм). 12.00 — МОСКВА. 16.35 — ТОШКЕНТ. 16.45 — Мультфильм. 17.00 — **СССР Олий Советига депутатлигига номзод, КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистсон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидовнинг сайловчилар билан учрашуви** (115- Тошкент — Ленин сайлов округидан олиб кўрсатилади). 18.05 — Спорт кўрсатуви. 18.30 — Иқтисодий билимлар клуби. 19.00 — «Ахборот». 19.15 — «Фан» программаси. 19.45 — Концерт. 20.45 — «Ахборот». 21.05 — Халқаро кинофестиваль кундалиги. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Бугун — чегарачилар куни. 22.55 — **Чегарада осойишталик** (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 17.40 — МОСКВА. 17.45 — Фан ва тажриба. 18.15 — Ўқувчилар учун кўрсатув. [illegible] 19.55 — Концерт. 20.25 — [illegible] (бадиий фильмнинг 2- серияси). 22.00 — Жанговар атеизм. (Тошкент). 22.30 — Концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — ТОШКЕНТ. **Баскетбол:** ТошДУ — «Локомотив (Олмаота). 19.20 — **Аломат Йегудиил Хламида** (бадиий фильм). 20.55 — Илмий-оммабоп фильм.

29 МАЙ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 17.20 — ТОШКЕНТ. 17.30 — «Дўстлик экрани». Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Ўзбекистон телевидениеларининг биргаликда кўрсатуви. 19.00 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.30 — **Ўзбекистон** (тележурнал). 19.40 — Миллионлар ленинча университети. 19.55 — «Ахборот». 20.10 — Сенинг замондошинг. 20.35 — Ўн минут музика. 20.45 — «Ахборот». 21.05 — Халқаро кинофестиваль кундалиги. 22.00 — «Вақт». 22.30 — «Оқ олтин»ни олтин қўллар яратади. 23.00 — Концерт. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.25 — **Ҳамма палубага,** (бадиий фильм). 17.30 — МОСКВА. 17.35 — Эфирда — «Молодость». 18.35 — Ўқувчилар учун концерт. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Қўғирчоқ магазинида. 19.45 — СССР Олий Советига сайловлар олдидан. 20.00 — Жаҳон халқларининг ижоди. 20.30 — СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси В. Г. Афанасьев телетомошабинлар саволларига жавоб беради. 21.00 — **Харобадаги отишмалар** (бадиий фильмнинг 3- серияси). [illegible] Ҳужжатли фильм. 19.50 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 20.20 — **Ё остидан, ё устидан** (бадиий фильм).

30 МАЙ, ПАЙШАНБА.

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 16.50 — ТОШКЕНТ. 17.00 — Осиё ва Африка мамлакатлари III Тошкент Халқаро кинофестивалининг тантанали ёпилиши. 19.20 — Халқ контроли экрани. 19.50 — Шеърият муҳлисларига. 20.05 — Ота-оналар университети. 20.40 — «Ахборот». 21.00 — Чорвадорлар учун кўрсатув ва концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30 — **Экран ҳандаси.** 23.30 — МОСКВА. **Футбол: «СПАРТАК» — «ЗЕНИТ».** ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.15 — **Илья Муромец** (бадиий фильм). 17.00 — МОСКВА. 17.05 — Жонажон мамлакатимиз бўйлаб. **Қирғизистон ССР.** 17.35 — Шахмат мактаби. 18.05 — Чехов ҳажвиялари. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Миллионлар ленинча университети. 19.45 — **Харобадаги отишмалар** (бадиий фильмнинг 4-5 серялари). 22.00 — Стандарт ва сифат (Тошкент). 22.30 — Дўстларимиз табассуми. 23.15 — Ҳужжатли фильм. 23.30 — ТОШКЕНТ. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Шаҳримиз гўзал ва кўркам бўлсин. 19.55 — Концерт. 21.35 — **Ёшлик тонги** (бадиий фильм).

31 МАЙ, ЖУМА.

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.05 — ТОШКЕНТ. 18.15 — «Ахборот». 18.30 — [illegible] ... кўрсатув). 21.25 — «Ахборот». 21.45 — Дала ишлари кундалиги. 22.00 — МОСКВА. «Вақт». 22.30 — **Футбол: «ДИНАМО»** (Москва) — «ДИНАМО» (Киев). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ 11.25 — **Шкид республикаси** (бадиий фильми). 18.05 — МОСКВА. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Болалар учун кўрсатув. 19.45 — Москваликлар ва ленинградликлар мусобақалашмоқдалар. 20.15 — Адабий ўқиш. 20.45 — **Харобадаги отишмалар** (бадиий фильмнинг 6-серияси). 22.00 — ТОШКЕНТ. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.45 — Тошкент ва тошкентликлар, 20.15 — **Тошкент — нон шаҳри** (бадиий фильм).

1 ИЮНЬ, ШАНБА.

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 9.40 — Бахтли болалигимиз. 10.20 — **Телеминиатюралар.** 11.00 — МОСКВА. 16.15 — ТОШКЕНТ. 16.20 Болалар учун кинопрограмма. 16.50 — Ватанга хизмат қилишга тайёрмиз. 17.35 — Концерт. 18.20 — «Ахборот». 18.35 — Турмуш ва маданият. 19.05 — **«Бўстон»** 20.05 — «Ахборот». 20.25 — Концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30 — «Ноз-неъмат бунёдкори». 23.00 — **Интернационал** (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. [illegible] 17.45 — Мультфильмлар. [illegible] 21.10 — [illegible] 22.00 — [illegible] Ҳужжатли фильмлар экрани (Тошкент). 22.30 — Концерт. 23.20 — Бадиий гимнастика бўйича СССР чемпионати. 23.45 — Опера куйларидан концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.45 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

2 ИЮНЬ, ЯКШАНБА.

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.20 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 9.40 — «СВЕТАФОР». 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Гимнастика. 11.20 — Янгиликлар. 11.25 — «Будильник». 12.00 — Қишлоқ янгиликлари. 13.00 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 14.00 — Мусиқа жавони. 14.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 15.30 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 16.30 — ТОШКЕНТ. 16.35 «Янгра, барабан». 17.15 — «Ахборот». 17.30 — **Телеминиатюралар.** 18.10 — Халқаро панорама (Москва). 18.40 — «Ахборот». 18.55 — СССР Олий Советига сайловлар олдидан. 19.10 — **Футбол: БОЛГАРИЯ — АНГЛИЯ** (Москвадан). 21.15 — **Оталар сўзи — ақлнинг кўзи.** 22.00 — «Вақт». 22.30 — Пиллакорларнинг меҳнат рапортлари. 22.45 — Концерт. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 16.30 — МОСКВА. **Очилган қўриқ** (бадиий фильмнинг 3- серияси). 18.10 — Жанговар постда (Тошкент). 18.40 — Концерт. 19.10 — ТОШКЕНТ. 19.40 — Ҳужжатли фильмлар экрани. 20.00 — **Дон Кихот фарзандлари** (бадиий фильм). 21.15 — Бадиий гимнастика бўйича СССР чемпионати. [illegible] УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.30 — [illegible]

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, „Правда Востока" кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача